LAIKAS

Nr. 115 VII M.

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 14 DE MAYO — GEGUŽĖS 14 DIENA

Vieni kalba, kiti miršta...

DVIEJŲ PASAULIŲ SUSITIKIMAS ŽENEVOJE

Ženevoje vykstanti konferencija iki šiol dar nedavė jokių rezultatų. Čia vieni prieš kitus stovi du pasauliai: Vakarai ir Rytai. Vakarams vadovauja Jungtinės Amerikos Valstybės, nors vakariečiai didelio vieningumo ir neparodo, o Rytų vadovas yra Kremliaus atstovas Molotovas, kurio klauso visi mažieji raudonųjų atstovai, neišskiriant nei Kinijos užs, reik. ministerio Chuenlai. Vakariečiai ruošia planus, kuriuos komunistai po propagandinių kalbų atmeta, o komunistų planai yra išdirbti pagal žinomą Maskvos modelį ir jų negali, laisvės nenorėdami prarasti, priimti vakariečiai. Tie pasikalbėjimai jau įėjo į trečią savaitę, o jų naudos dar nesimato. Ir kažin ar ši konferencija atneš daugiau naudos, negu ir kitos konferencijos su komunistais yra davusios. Dėl tos nesekmės JAV-bių užs. reik. ministeris J. F. Dulles išvyko į Washingtoną ir ten tarias su savo vyriausybės vadovais dėl tolimesnių galimų sprendimų. Taip pat jis mėgina suorganizuoti platesnį Azijos bloką prieš komunistų kėslus, nes raudonasis pavojus visiems lygiai graso. Konferencijos eiga yra nusivylę net didžiausi optimistai, nes nemato jokios išeities, jei Rytų pasaulis, iš Maskvos vadovaujamas, nedarys aiškesnių nuolaidų.

INDOKINIJA — SKAUDŽIAUSIA VIETA

Tuo pačiu metu, kai komunistinio pasaulio atstovai Ženevoje kalba apie taiką, jų kariuomenės masiškai puola prancūzus ir vietnamiečius Indokinijos fronte. Kraujas ten liejamas visu įtūžimu, nesigailint nei savųjų, nei juo labiau svetimųjų. Neseniai krito Dien Bien Phu tvirtovė, ir komunistai graso antram savo svarbumu Indokinijos miestui Hanoi. Prancūzai siunčia saviesiems pagalbą, bet nepaprasti toliai sunkina transportą, net ir amerikiečių lėktuvams padedant. Pačioje Prancūzijoje jau jaučiama šiek tiek panikos nuotaika, nes prancūzijos komunistai kursto žmones, kad šie reikalautų vyriausybės užbaigti Indokinijos karą. Net amerikiečiai nesiryžta atvirai kištis į Indokinijos karo reikalus. Pats J. F. Dulles jau viešai pareiškė, kad Indokinijos praradimas nereikštų Azijos praradimo. Atrodo, kad tokį pralaimėjimą ir jis pramato. Tik tiek galima tikėtis, kad amerikiečiai iš savo užimtųjų bazių nei Azijoje, nei Afrikoje, nei kitur nesitrauks. Bet šiuo metu prancūzams tenka daryti dideles nuolaidas komunistams, nes jų niekas stipriau neparemia. Tačiau niekas netiki, kad Indokinijos padalinimas galėtų išgelbėti padėtį. Visiems aišku, kad komunistai patys nesustos, jei nebus ginklu sustabdyti, bet kol kas ginklo prieš tikrąjį priešą — Maskvą — vakariečiai dar neišdrįsta pakelti.

AR NESANTAIKA PRAŽUDYS VAKARIEČIUS?

Stipriau galėtų spirtis vakariečiai prieš Maskvą, jei jie mokėtų labiau būti vieningi. Anglai nesiskirs nuo amerikiečių, kaip pareiškė Churchillis parlamente, bet taip pat jie nerodo ir didesnio pritarimo Eisenhowerio ir F. Dulles'o vedamai antikomunistinei sulaikymo politikai. Prancūzai nesutaria tarp savęs, kaip paaiškėjo iš min. pirm. J. Laniel pareiškimų, kuriais jis jau antrą kartą reikalauja parlamento pasitikėjimo vyriausybei. O jeigu pasitikėjimo nepareikš? Vėl grius kabinetas ir reikės jieškoti naujo ministerio pirmininko, kurio politika būtų nuolaidesnė Prancūzijos masių galvojimui. Prancūzai dar nepriėjo prie Europos Gynybos projekto ratifikavimo, nors ši vyriausybė darė tikrai daug pastangų. Europos Santarvės parlamentas išsirinko pirmininku De Gasperį, bet ir jis vargu ar pajėgs geriau paveikti anglus ir prancūzus negu jo pirmatakas. Žinoma, europiečius politikus gasdina pirmieji galimi rusų atominės bombos smūgiai, bet ar toks nevieningumas nenuves Europą į pražūtį, tai klausimas, kuris kvaršina daugelio politikų galvas. Tačiau demokratinė tvarka reikalauja, kad politika paklustų daugumos galvojimui, o ta dauguma yra labai neblaivi ir mažai žiūrinti į ateitį. Tuo nevieningumu susirūpinę ir amerikiečiai, nes jie vieni pastaruoju metu turi rodyti kietą atsparumą ir komunistiniam pasauliui, ir patiems vakariečiams. Kalboms nesibaigiant konferencijose, raudonieji vis labiau smelkiasi į plotį, užima naujas pozicijas ir skaldo pačius vakariečius. Vakariečiams tarp savęs besiginčijant, kaip susikalbėti su Rytais, jų kareiviai miršta fronte, nesulaukdami vilties, kada užsibaigs karas. Ir jis neužsibaigs, kol iš viso Rytai dar galės kur nors koją įkelti. — P. S.

„Birutės" Dr-jos vaidintojai gegužės 8 d. Lietuvių Salėje suvaidinę 7 veiksmų dramą "Genovaitę". Dešinėj — Dr-jos dvasios vadas kun. dr. A. Kleiva, kairėj — režisorė p. O. Bagdonienė.

Okupuotoje LIETUVOJE

BOLŠEVIKAI APIE SAVE

Anksčiau E. buvo nurodyta, kaip per VIII-jį Lietuvos kp suvažiavimą Sniečkus puolė kitus už daugybę trūkumų ir nepriteklių bolševikų pavergtos tėvynės gyvenime. Tačiau juos mato ir drįsta pasakyti ne tik vienas Sniečkus. Visą eilę įvairių trūkumų iškėlė ir kiti suvažiavimo dalyviai. Taip Romanovas skundėsi, kad Ministerių Taryba ir Ž. Ū. M-ja "paviršutiniškai vadovauja rajonams, nesigilina į jų ekonomikos specifiką". Kenevičius nurodė, kad "už bendrų gerų rodiklių vis dėlto slypi rimti trūkumai maisto pramonės įmonių darbe". Įmonės neaprūpinamos gera žaliava, Ž. Ū. Min-ja blogai stato gyv. namus darbininkams. Rusas Lopato kritikavo Ministerių Tarybą ir c. komitetą, kad siunčia į rajonus galybę popierių, instrukcijų, kurios užima beveik visą laiką MTS darbuotojams beruošiant atsakymus. Daugely kolūkių nėra partinių organizacijų. Bajorūnas skundėsi kolūkių žemais derliais, o Marijampolės rajono komiteto kp sekretorius Goštautas nurodė, kad "vidutiniškai už kiekvieną darbadienį rajono kolūkiuose tenka po 1½ kg grūdų ir daugiau kaip po 2 rublius pinigais." Savaime aišku, kad su tokiomis "pajamomis" nenusipirksi už 2.000 ar daugiau rb. televizijos aparatų, kurių gamyba ir pasiūla "darbo žmonėms" taip pradėjo paskiausiai girtis Maskva. Dašukevičius pabrėžė, kad traktoriai ir žemės ūkio mašinos "dažnai remontuojamos senoje daržinėje", o Baranauskas iškėlė tą faktą, kad daugelyje MTS "trūksta net patalynės". Tarybinių ūkių ministeris Kunčinas pats pripažino, kad "daugelis tarybinių ūkių nėra rentabilūs, tik 17 jų užbaigė praėjusius metus su pelnu". Tam tikslui ir jis siūlė "sujungti tarybinių ūkių žemes į ištisinius masyvus". Vid. reik. min. Liaudis kėlė reikalą "būtinai sustiprinti buržuazinės - nacionalistinės ideologijos demaskavimą", Kruškovas patvirtino, kad "ideologiniame darbe buvo nemaža trūkumų ir klaidų, spaudoj ir literatūroj — skelbiamas svetimas marksizmui asmenybės kultas". Gailiušytė nusiskundė statybinių medžiagų trūkumu, čekistas kultūros min. Guzevičius pripažino, kad "labai mažai skaitoma paskaitų žemės ūkio temomis", o ir pats Paleckis patvirtino, kad "atskirose tarybose yra žemas deputatų aktyvumas".

LTSR maisto pramonės prekių ministeris puolė pats save, konstatuodamas, kad "ministerija priima daug nutarimų, tačiau maža rūpinasi jų vykdymu". Anot Šumausko, ta "dorybe" pasižymi ir pati Ministerių Taryba: "per daug rašoma potvarkių ir nutarimų, per daug posėdžiaujama, o labai maža teikiama praktinės pagalbos vietose". Petkevičius rado "stambių trūkumų vystant mokslinę-ateistinę propagandą", Niunka šaukė, kad "dar silpnai kovojama prieš smulkiasavininkiškas nuotaikas, pasireiškiančias dalies kolūkiečių tarpe. Reikia "įveikti visus buržuazinių liekanų pasireiškimus", nes "buržuaziniai nacionalistai yra pikčiausi lietuvių tautos priešai, imperialistinių karo kurstytojų tarnai. Iškraipydami istorinius faktus, jie stengiasi nuneigti didžiulę rusų tautos paramą lietuvių tautai, per ilgus amžius susidariusius santykius tarp lietuvių ir rusų tautų". Šimkus konstatavo, kad partija demaskavo buržuazinę "asmenybės kulto" koncepciją. Panašių pasisakymų, būdingai pavaizduojančių bolševikinę "tvarką" okup. Lietuvoje, būta ir daugiau — ir tai iš pačių komunistų veikėjų tarpo. Dabar, anot "Tiesos", "lietuvių tauta turi visas galimybes naudotis nepaprastai turtingu rusų kultūros lobynu, mokytis iš geriausios ir pažangiausios visame pasaulyje tarybinės kultūros pasiekimų"... Tūkstančių mūsų tautiečių kaulais nukloti Sibiro plotai ir teriojama tėvynė rodo vaizdžiau už visokius žodžius tikrąją raudonųjų muravjovų "kultūrą", kokia ji skelbiama pasauliui bolševikų propagandoje ir kokia ji yra rūsčioj tikrovėj.

PRABANGOS PREKĖS TIK KOMUNISTAMS.

Maskvos svaiginamųjų gėralų parduotuvėse neseniai pradėta pardavinėti naujas gėrimas, vadinamas sovietine degtine. Tas stiprus ir kartokas gėrimėlis kaštuoja 24 su puse rublio už butelį. Skelbimuose sakoma, kad jis geriamas iš tų pačių degtinės ar konjako stikliukų net neatmiešus.

Viena sovietinė krautuvė pataria: "Teatro lankytojams netinka šviesios šilkinės suknelės". Mostorg

(Nukela į 2 psl.).

LIETUVIŠKO KLŪBO KLAUSIMU

Prieš kiek laiko žinomas mūsų pramonininkas ir visuomenininkas p. Jonas Čikštas nuoširdžiu atsišaukimu spaudoje palietė nepaprastai svarbų mūsų jaunosios kartos išsaugojimo klausimą. Siūlydamas kaipo išeltį pavyzdingo lietuviško klubo įsteigimą užmiestyje, pažadėdamas paremti sumanymo įvykdymą stambia pinigine suma.

Minėtas atsišaukimas lietuvių visuomenėje sukėlė eilę įvairių atsiliepimų. Jaunimo apsaugojimas nuo ištautėjimo ir išsiblaškymo svetimųjų tarpe virto visus dominančiu reikalu ir įgijo didelės svarbos daugeliui, kurie iki tol apie šį klausimą bendrai nepagalvodavo. Iškelta mintis tarp kitko davė pradžią Arg. Lietuvių Pramonininkų ir Prekybininkų sąjūdžiui, kuris gražiai vystosi, nors ir ant kiek skirtingo pamato.

Atsirado ir tokių, kurie p. Čikšto atsišaukimo nenorėjo ar nemokėjo suprasti. Kai kurie drąsesni jų tarpe, išgarsinę savo turimus ar tariamus „nuopelnus" jaunimui, pasiskelbė kandidatais į savaip suprastą „auką" ar „stipendiją"; jos, gi, nesusilaukę — liko nepatenkinti ir pasijuto nuskriausti. Visiems jiems tektų patarti, kad atydžiai perskaitytų minėtą atsišaukimą ir pasistengtų jį tinkamai suprasti. Tuo būdu nebegaiš laiko bepykdami ir išvengs visuomenės pajuokos.

Paliekant nuošalyje „nepatenkintuosius", pravartu arčiau pažvengti į panašaus klubo įsteigimo galimybes ir tam reikalingas sąlygas. Niekas nepaneigs, kad Buenos Aires ir priemiesčių lietuviams trūksta tokios vietos, kur jaunimas ir vyresnioji karta galėtų susirinkti sportui, maudymuisi, žaidimams, šokiams, kur galėtų laisvai vykti sporto varžybos, paskaitos, vakarai ir kt. parengimai, kur kiekvienas kasdien rastų malonią ir įdomią lietuvišką draugiją, galėtų patogiai ir patrauklioj aplinkoj susirinkti su draugais ir pažįstamais. Yra taip pat aišku, kad to galima pasiekti vien įsteigiant gerai įrengtą klubą, kokių užtinkame šimtus Buenos Aires mieste ir apylinkėse ir kurių nariais ne vienas esame. Toks klubas privalo turėti patogias patalpas bufetui ir pobūviams, nedidelį parką, sporto aikšteles, baseiną, patalpas persirengimui ir rūbų saugojimui, šilto vandens maudykles ir kt. būtinus įrengimus. Nepriimtina panašų klubą steigti sunkiai privažiuojamoje vietoje, kokiame užkampyje ar balyne. Iš kitos pusės, padorus klubas nesukuriamas su keliais dešimtimis tūkstančių pesų ir neužlaikytinas su 1 ar 2 pesai nario mokesčio į mėnesį.

Antra vertus, ant sveikų pamatų gerai suorganizuoto klubo įsteigimui nereikia ypatingo išradingumo ar galvosūkio. Eilė tautinių ir visuomeninių sambūrių šiame krašte yra išbandę įvairius kelius toje srityje. Beliktų vien pasinaudoti kitų patyrimu ir pritaikyti jį mūsų sąlygom. Viena iš tinkamiausių ir rimčiausių atrodo „country club" (privataus užmiesčio klubo) santvarka. Panašių klubų veikia gana daug; kai kurie, pav. Tortugas Country Club, yra išaugę į milijonines įstaigas. Pradžioje „country club" sudaro grupė asmenų, kurie drauge perka didesnį žemės plotą ir jį išsidalina sklypais. Sklypų išorinę dalį pasilaiko savininkai asmeniškam naudojimuisi (paprastai vasarvietei). Vidujinė didesnioji dalis visų savininkų perleidžiama nuomos, užleidimo ar kt. iš anksto sutartu būdu bendram naudojimuisi klubo pobūdžiu. Šioje dalyje įtaisomi klubo pastatai, įrengimai, aikštelės ir kitkas. Klubo nariais tam tikrom sąlygom yra priimami asmenys neprisidėję prie nuosavybių įsigijimo, bet už atitinkamą įstojimo ir mėn. mokestį gauna teisę naudotis klubo įrengimais. Tokiu būdu klūbo savininkais ir šeimininkais pasilieka nuosavybę pirkę nariai-steigėjai, kurie, tuo pat metu, naudojasi klubo ribose nuosavais vasarnamiais. Pašalinių narių įmokėjimais yra padengiami klubo įrengimui ir tolimesnis užlaikymas.

Nėra reikalo būti dideliu finansistu, kad suprasti, jog narių-kūrėjų kapitalas, įdėtas į tokį „country club", metams bėgant įgyja kas kart didesnės vertės. Tuo pačiu metu jie naudojasi visais patogumais, kuriuos gali suteikti gerai įrengtas klubas šalia nuosavo vasarnamio. Mūsų tarpe tokio klubo reikšmė visuomeniniu atžvilgiu savaime būtų nepalyginamos vertės.

Ar Buenos Aires ir priemiesčių lietuviams toks klubas yra iš viso prieinamas? Praktiškai, manau, kad nesunkiai atsirastų 50—70 asmenų, kurie galėtų įnešti sakysim po 10.000 pesų į žemės užpirkimą ir pagrindinius įrengimus. Padarius šią pradžią, rastųs pora šimtų narių, kurie įstojimo ir tolimesniais nario mokesčiais leistų klubą pilnai įrengti. Žinoma, panašaus sumanymo įgyvendinimas priklauso rimtai ir pilno visuomenės pasitikėjimo užsitarnaujančiai asmenų grupei. Mūsų visuomenėje tokių netrūksta ir reikia tikėtis, kad laikui bėgant šiais ar panašiais pagrindais lietuviško klubo įsteigimas bus nuodugniai apsvarstytas ir įgyvendintas.

Baigiant, norėčiau paliesti girdėtus ir skaitytus pareiškimus, kai kada labai nuoširdžius ir rimtus, ta prasme, kad, girdi, kodėl vietoje naujų klūbų ar draugijų, nesustiprint ir nepakelt jau senai viekiančias? Pagrinde mintis yra sveika, bet, deja, negyvenimiška. Pirmiausiai, esančių draugijų nuosavybės platesniam klubui yra perankštos ir, beto, daugeliui sunkiai pasiekiamos. Antra, turime visi suprasti, kad mūsų tarpe nėra turtuolių, kurie galėtų be atodairos pakloti vienai ar kitai draugijai kelis ar keliasdešimt tūkstančių pesų. Visi pasiturintieji tautiečiai yra pasiekę gerbūvio ir tvirtesnio medžiaginio stovio per sunkų darbą ir ilgus pasiaukojimo ir triūso metus. Tie smenys, pasiryždami įdėti didelę savo santaupų dalį į visuomeninę įstaigą, turi pilną teisę į įsigyjamo turto tolesnę priežiūrą ir valdymą. Draugijų turtas apskritai priklauso visiems nariams lygiai ar, daugelio atvejų, vien valdžiai. Aišku, todėl, kad įdėdami pinigus į vieną ar kitą draugiją aukos ar paramos pavidale, aukotojai pameta teisę į tolimesnį turto valdymą. Skirtumas tarp viršaprašyto privataus klubo ir viešos draugijos yra todėl labai didelis. Visi jį turėtų tinkamai įvertinti ir padaryti bešališką išvadą. Pačiom draugijom yra daug atvirų kelių ir galimybių siekti plėtojimosi ir klestėjimo. Tai, tačiau, yra visai kitas klausimas, vertas atskiro nuodugnaus ir rimto išnagrinėjimo.

Leonardas Sruoga.

Buenos Aires,
1954-IV-22.

TRIUNFA AUSPICIOSAMENTE LA MECANICA AGRICOLA NACIONAL

En reiteradas ocasiones el general Perón, al referirse a la situación económica argentina, que su afianzamiento y el bienestar de los habitantes del país radica en el constante progreso de la agricultura y de la ganadería, bases fundamentales de la riqueza nacional.

Es harto conocida la dedicación que el Estado presta a ambas industrias con el objeto de estimularlas. Tiempo atrás fueron adquiridos en el extranjero numerosos reproductores de pedigree, habiéndose invertido varios millones de pesos, para que puedan disfrutar d' ellos todos aquellos ganaderos que deseen mejorar sus plantas.

El enriquecimiento de las estaciones de insemenación y el asesoramiento técnico que presta el gobierno tienen por principal objetivo acelerar la progresiva tipificación de nuestra ganadería a fin de que aumente aun mas la colocación comercial en los mercados externos.

Con el fin de lograr estos propósitos, el Estado tiene dispuesta la creación de cuatro estaciones zootécnicas, once centros de inseminación artificial, una estación de reproducción central y la ampliación e integración de los servicios similares existentes, para lo cual ha resuelto invertir la suma de 26.300.000 moneda nacional.

Todo esto en lo que a la industria pecuaria se refiere. En lo que atañe a la agricultura cabe señalar que el general Perón sigue empeñado en lograr la progresiva tipificación con miras a obtener una calidad especial de productos agrarios que posibilite su colocación en todos los mercados del mundo.

No quiere decir esto que nuestra agricultura no haya profesado considerablemente en estos últimos tiempos. Los cereales argentinos son acogidos con singular beneplácito, porque tanto la elaboración de la tierra, la selección de las simientes y el imperio de la maquinaria agrícola son factores de especialización.

Ahora ya se ha iniciado la recolección del maíz. En esta tarea siguen actuando las cosechadoras de fabricación nacional que desde 1950 se están acreditando paulatinamente por la eficiencia y la economía de su labor. Estímase que en esta campaña trabajarán 650 unidades, las que cosecharán el maíz desgranado con un promedio de unas 400 hectáreas cada una, o sea sobre un total de 260.000 hectáreas que representa el 11% del área cultivada.

Por otro lado actuarán unas 600 máquinas juntadores de maíz en espiga, que recogerán alrededor de 250 hectáreas cada una, o sea el total de la cosecha correspondiente a 150.000 hectáreas. Vale decir que, en conjunto, se recogerá mecanizamente, de acuerdo con nuestros cálculos, la cosecha correspondiente a 410.000 hectáreas de cultivo, lo que representa para el área coosechable del actual periodo agrícola un poco más del 16% de la superficie.

—

NUEVAS Y RICAS TIERRAS LABORABLES SE INCORPORAN A NUESTRA ECONOMIA

Todos los departamentos de Estado y demás organismos que los integran anuncian y realizan en forma acelerada las obras que determina el Segundo Plan Quinquenal cuyos objetivos están orientados, como se sabe, al engrandecimiento de la patria y a la consolidación del bienestar de todos sus habitantes.

Trátase de obras de la mas diversa índole que se están llevando a efecto en la vasta extensión de la República, en las que se invierten crecidas sumas de dinero a fin de que ellas constituyan en forma fundamental el desenvolvimiento progresivo de los ideales que sustenta el general Perón.

Entre las numerosas realizaciones ya terminadas figura la habilitación del sifón de cruce bajo el Río Dulce en la provincia de Santiago del Estero, importante obra que permitirá el riego de 20.000 hectáreas en la margen derecha del mismo.

Su realización estuvo a cargo del Ministerio de Industria y Comercio de la Nación en cumplimiento del objetivo que dispone la ejecución de obras para incorporar, mediante el regadio, nuevas tierras al servicio activo de la producción en condiciones de explotación económica en todas las zonas del país.

Cabe señalar que la obra habilitada consiste en un conducto de hormigón armado que cruza al mencionado río debajo de su lecho, conectando el canal matriz que parte del dique Los Quiroga con el canal San Martín. Su longitud es de 1.167 metros y lo dorman 29 tramos perfectamente unidos.

Esta obra tiene especial importancia por su concepción y realización técnica, que han permitido salvar exitosamente los serios obstáculos que se oponían a la derivación del caudal que requiere la zona que atraviesa el canal San Martín.

El mencionado sifón de cruce es una obra que forma parte del plan de realizaciones hidráulicas con las que se llegará al aprovechamiento integral de aquel curso fluvial para regadío así como tambien de otros, ya que en el conjunto de obras previstas en el Segundo Plan Quinquenal se llegará a la inversión de 200.000.000 de pesos, suma que da una idea cabal de la importancia de las obras a realizarse.

Y de esta manera se seguirán utilizando los recursos hídricos que el país posee en beneficio de la población y para afianzar la potencialidad económica argentina incorporando a su acervo productivo nuevas extensiones de tierra y nuevas fuentes de trabajo.

VALSTYBĖ REMIA MINERALINIUS TYRINĖJIMUS

(FOMENTA EL ESTADO LAS EXPLORACIONES MINERALES)

Kalbėti apie mūsų kasyklų pramonę reiškia kalbėti apie didžiulius turtus, kurie yra išsklaidyti visame mūsų žemės plote. Tačiau iki šiol trūko kraštui vyriausybės, kuri ryžtųsi juos išnaudoti vidaus rinkai patenkinti, stengiantis tuo būdu sumažinti įvežimą, kuris sudaro labai rimtą devyzų sumažinimą.

Generolas Peronas, per šiuos keleta metų būdamas valstybės likimo pryšakyje, pasiekė, kad Argentinos kasyklų išnaudojimas visų kitų finansinių išteklių tarpe užima svarbią vietą. Jis sudarė bendriems krašto ir gynybos tikslams reikalingų mineralų atsargas, turėdamas galvoje ir užsienio rinkos pareikalavimus.

Antrajame penkmečio plane yra numatyti pagrindai, pagal kuriuos kasyklų išnaudojimui užtikrinama visais atžvilgiais valstybės technikinė parama, atsižvelgiant į krašto galimybes ir pareikalavimus šių taip svarbių gaminių srityje.

Ši technikinė parama bus teikiama kasyklų tyrinėjimams, o taip pat ir jų išnaudojimui, per tam tikrus organus, ypatingai kreipiant dėmesį į organizaciją, darbo metodus, našumą ir tyrimus.

Šios kasyklų rėmimo politikos pasėkoje Valstybinė Kasyklų Direkcija su Akcine Argentinos Pramoninių Kasyklų Bendrove pasirašė sutartį išnaudoti švino, sidabro ir cinko kasyklų „Los Ratones", kurios yra Fiambala vietovėje, Catamarcos provincijoje.

Šie darbai apima kaip tik minėtųjų kasyklų 5 ir 7 šachtų, turinčių 100 metrų ilgio, tyrinėjimus, kurie tikimasi duos gerų vaisių. Pagal tuos tyrinėjimus bus galima nustatyti būtinas ekonomines sąlygas pilnutiniam jų išnaudojimui.

Generolas Peronas stengiasi padidinti tautinį kasyklų svarbos supratimą, rūpindamasis sudaryti veikimo centrus kasyklų darbininkų technikiniui, ūkiniui ir kultūriniui lygiui pakelti, glaudžiai bendradarbiaujant su sindikaliniais sambūriais, krašto kooperatyvais ir įmonėmis, išnaudojančiomis kasyklas, kurios yra saugomos plataus socialinio teisingumo, piniginės paramos ir patikrinimo, kad Valstybė nupirks jų gaminius.

VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS!

Savo laiku bolševikų plačiai naudotas šūkis: "Visų šalių proletarai vienykitės!" šiandien jau nustojo betkurio patrauklumo. Ryšium su priverčiamojo darbo klausimu Jungtinėse Tautose visas pasaulis pamatė, į kokią vergiją bolševizmas proletarus šaukė. Todėl šiandien jau populiaresnis šūkis: visų šalių darbininkai vienykitės kovai prieš bolševizmą. Ir gal neatsitiktinai šiemet gegužės 1 d. C. ir R. Europos pavergtieji darbo žmonės pirmą kartą iš laisvojo pasaulio išgirdo vieningą žodį laisvame pasauly atsidūrusių šių kraštų krikšč. bei socialist. darbininkų sąjūdžių atstovų. Šis vieningas abiejų srovių lyderių žodis iš tremties pavergtiesiems juoba turėjo būti viltingas, nes sykiu su juo jie išgirdo ir visos laisvojo pasaulio organizuotos darbininkijos pareikštą jiems solidarumą ir pačios JV vyriausybės padrąsinantį sveikinimą.

Gegužės 1 d. kaip darbo šventė pirmiausia įvesta JV, o netrukus ir Europos socialistinis darbininkų sąjūdis ją priėmė kaip darbininkų dieną. Gerai žinome, kaip bolševikai šią dieną savo reikalui piktnaudžiauja. Šiemet gegužės 1 d. proga Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos darbo žmonių vardu jų lyderiai tremtyje paskelbė visam pasauliui manifestą. Pažymėję gegužės 1-sios istorinę kilmę bei prasmę, nurodę darbininko baisų išnaudojimą pavergtuose sovietų kraštuose, pareiškę tikėjimą bolševizmo žlugimu ir laisvo žmogaus laisvajame pasaulyje kūrybine pažanga ir ūkine gerove, manifesto autoriai ateičiai pateikia 14 punktų programą, skelbdami, kad:

1. Visi žmonės yra vertintini kaip žmogiškosios būtybės, bet ne kaip daiktai.

2. Uždarbiaujantieji savo reikalams turi teisę laisvai burtis į profesines organizacijas.

3. Profesinės organizacijos turi būti nepriklausomos nuo pašalinių įtakų, išskyrus demokratinę atsakomybę savo nariams.

4. Darbininkai turi kolektyvinių sutarčių teisę su valstybiniais ar privatiniais darbdaviais; jie turi teisę reikalauti nustatyti darbo sąlygas, darbo laiką ir darbo apsaugą; jie taip pat turi teisę į bendrininkavimą įmonės tvarkyme ir į dalyvavimą įmonės pelne.

5. Turi būti garantuota streiko teisė.

6. Darbininkas gali laisvai pasirinkti darbą ar darbovietę; šiais atžvilgiais negali būti jokios prievartos.

7. Darbininkas turi teisę į aprūpinimą darbu, taip pat į visuotinį socialinį draudimą, apimantį ir dirbančiųjų šeimas.

8. Turi būti įstatymu garantuotas, išdirbio normos nesąlygotas, atlyginimo minimumas, kurio drauge su šeimos priemokomis užtektų patikrinti visiems lygų gyvenimo standartą.

9. Darbo laikas turi būti įstatymo aprėžtas, paliekant užtenkamai laiko poilsiui, kultūros reikalams ir paties laisvalaikio panaudojimui.

10. Negali būti privalomų antvalandžių. Antvalandžių atlyginimas turi būti nustatytas susitarus su profesinėmis organizacijomis.

11. Įstatymas turi garantuoti atlyginamas atostogas.

12. Privilegijuota socialinė padėtis, kuria dabar sauvališkai naudojasi tik saujelė, turi tapti visų dirbančiųjų teisėta padėtimi.

13. Moterims ir vyrams už vienodą darbą turi būti ir atlyginimas vienodas.

Jaunimo ir moterų darbui turi būti speciali apsauga.

14. Turi būti garantuotos lygios darbo, avansavimo ir lavinimosi sąlygos, nežiūrint rasės, tautybės, religijos ar politinių įsitikinimų skirtumo.

Manifestas yra augščiau minėtų 8 sovietų pavergtųjų C. ir R. Europos kraštų krikšč. ir socialist. darbininkų sąjūdžių lyderių tremtyje tam tikro komiteto ilgesnių pastangų vaisius. Teko derinti ne tik tų dviejų sąjūdžių, bet ir 8 atskirų kraštų nusistatymus. Lietuvos krikšč. darbininkų sąjūdžio vardu komitete dalyvavo LDF Centro Valdybos narys, buv. ilgametis LDF atstovas Vlike, LLK narys V. Vaitiekūnas. Manifestą tas komitetas paskelbė balandžio 29 d. New Yorke Carnegie Endowment rūmuose sukviestame apie 200 šių kraštų tremtinių veikėjų susirinkime. Čia manifestui savo pritarimą pareiškė Tarptautinė Valstiečių Sąjunga (Mykolaičikas), krikščionys demokratai (msgr. Bela Varga). Per Amerikos Balsą, Europos Laisvės Radiją, Berlyno ir kitas radijo stotis manifestas pasiekė ir laisvuosius ir pavergtuosius kraštus. Be abejojimo, kai bolševikinio teroro surikiuotos gretos gegužės 1 d. sovietų pavergtuose kraštuose žygiavo bolševikine mada iškėlę kumštis, tos kumštys buvo ne savo engėjų saliutui, bet su širdyse degančiu jų gręitesnės pražūties linkėjimu, su širdyse kartojamais manifesto šūkiais: Šalin komunizmas! Šalin prievarta! Šalin priverčiamasis darbas! Šalin Kremliaus imperializmas!

Tas pats jungtinis komitetas balandžio 6 d. New Yorke buvo suorganizavęs dvejas diskusijas pavergtųjų C. ir R. Europos kraštų darbo žmonių reikalais. Iš lietuvių jose dalyvavo V. Vaitiekūnas ir dr. Trimakas. Diskusijų išvadose buvo priimtos penkios rezoliucijos. Viena specialiai prieš laisvojo pasaulio prekybą su sovietiniu bloku. Kita specialiai prieš sovietinę priverčiamuoju darbu pagrįstą darbo sistemą.

Balandžio 30 d. šio tremtinių darbininkų lyderių jungtinio komiteto garbei Europos Laisvės Komitetas sutaisė iškilmingus pietus, kuriuose be gausaus būrio tremtinių veikėjų dalyvavo JV vyriausybės ir darbininkų organizacijų atstovų. Ta proga buvo gauti sveikinimai iš JV prezidento Eisenhowerio, Valstybės Sekretoriaus Pavaduotojo Bedell Smith, Darbo Sekretoriaus Mitchell, gubernatoriaus Dewey, AFL prezidento, Teisingumo Sekretoriaus (General Attorney) Brownell, krikšč. prof. sąjungų internacionalo prezidento, socialistų prof. sąjungų internacionalo prezidento, Prancūzijos socialistinių prof. sąjungų prezidento. O žodžiu sveikino New Yorko Valstybės Darbo Komisionierius, Valstybės Pasekretoriaus pavaduotojas, Darbo Sekretoriaus pavaduotojas, CIO gen. sekretorius, C. ir R. Europos socialist. prof. sąjungų centro tremtyje atstovas ir krikšč. prof. sąjungų atstovas.

Žodžiu šiemet krikšč. ir soicalist. darbininkų sąjūdžių lyderiai tremtyje pirmą kartą bendrai pasistengė gegužės 1-jai suteikti naujos prasmės, tuo įnešdami naujos vilties pavergtiesiems ir naujos šviesos laisvojo pasaulio darbininkijai.

Reikia laukti, kad šia proga prasidėjęs abiejų darbininkų sąjūdžių bendradarbiavimas nebus tik vienkartinis blykstelėjimas. Kova su bolševizmu, kova dėl pavergtųjų kraštų laisvės privalo visų jėgų koncentracijos, o pirmiausiai pačių tremties jėgų sutelkimo į vieningą frontą.

Kor.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

krautuvė skelbia turinti prityrusį patarėją kosmetikos reikalams. Sovietiniame sveikatos ir gero maisto vadovėlyje sakoma, jog dantis krapštyti su šakute griežtai draudžiama ir skatinama pirkti dantų krapštukus. Šviesos reklamose yra tokių šūkių: "Taksi — geriausia susisiekimo priemonė". Ką visa tai reiškia? Kodėl Malenkovo valdžia garsina prabangos prekes? Malenkovo pažadai pakelti plataus vartojimo prekių gamybą į tą klausimą atsako netiesiog.

Visiems žinoma, kad tos prekės tenaudojamos negausių išrinktųjų, bet ne liaudies. Tat matyti ir iš prabangos prekių gamybos padidėjimo net 75%, kai pigiųjų prekių gamyba tepakilo vos 5%. Užtat didžiulė valstybinė krautuvė GUM Maskvoje topazo karolius parduoda už 25.000 rublių, o deimantines sagas po 6000 rublių. Stolešnikovo alėjos brangakmenių krautuvėje siūloma safyras su deimanto apvadais net už 50.000 rublių. Netrūksta skelbimų ir auksui dantims. Už nupirktus iš Izraelio valstybės apelsinus, kuriuos pardavinėja po du rublius, sovietinė valdžia galvoja surinkti apie porą šimtų milijonų rublių pelno.

TEBEVEŽA "SAVANORIUS"

Š. m. kovo 30 d. "Tiesa", kartodama "Pravdos" mintis, aiškiai nurodo, koks skirtas prievarta varomiems "naujų žemių įsisavinti" visų rūšių specialistams "savanoriams" uždavinys, būtent — Kazachstane, Sibire, Urale, Pavolgyje ir dalimi Šiaurės Kaukaze, kur yra "milžiniški masyvai neįsisavintų žemių", reikia "1954 — 1955 m. išplėsti grūdinių kultūrų pasėlius ne mažiau kaip 13 mil. ha ir gauti 1955 m. iš šių žemių 1.100 — 1.200 mil. pūdų grūdų, tame tarpe 800 — 900 mil. prekinių..." Kazachijoj nutarta "išplėsti viršum plano" 100.000 ha, Baškirijoj — 118.000, Amūro srity — 125.000, Čkalovo, kur daugiausia siunčiami lietuviai "savanoriai" — 283,500, be to, "dideli plotai įsisavinti" dar Omsko, Tiumenės, Stalingrado srityse... Tai toks planas, kuriam įvykdyti šiemet skiriama 120.000 traktorių, 10.000 kombainų etc. Jo įvykdymas turi būti laikomas "ypatingai svarbiu valstybiniu uždaviniu". "Tiesa" sakosi neabejojanti, kad "tarybinė liaudis nusiųs reikiamą skaičių žmonių dirvonams ir plėšiniams įsisavinti". Kur nenusiųs... pagaliau jei ir nenusiųstų, tai reikalingus darbo vergus sujieškos MVD, kuri pagal savo praktiką sugebės "mobilizuoti kolūkiečių, MTS ir tarybinių ūkių dabuotojus"... Deja, — tat toliau pripažįsta ir pati "Tiesa", — net ir su tokiomis priemonėmis nevyksta visų kaip reikiant "mobilizuoti". "T." žodžiais tariant, "yra faktų, kai į laisvanorių buitinį įkurdinimą žiūrima beširdiškai, formaliai", ypač šiaurės Kazachstane Uzunkulio, Kijalinsko ir Čistovskio taryb. ūkiuose. "Eilėje rajonų įsisavinti dirvonus ir plėšinius ruošiamasi visiškai nepatenkinamai", o pvz. Kustanajaus srities Semiozornos rajone turi būti šiemet "pakelta" 100.000 ha dirvonų ir plėšinių, bet "iki šiol nė vienas naujas žemės sklypas nepaskirtas"... Tenka manyti, kad tokių faktų yra kur kas daugiau nei jų paskelbia "Tiesa". Lietuvių "savanorių" siuntimas į Čkalovą ir kitas sritis tebeina ir toliau. Tik kai kurie išmintingesnieji kolūkiai, tausodami savo darbo jėgas, vietoj Čkalovo "įsisavina" naujus plėšinius vietoje.

Ir Lietuvos darbo žmonės verčiami džiaugtis Chruščiovo 60 m. sukaktimi. Ta proga jam suteiktas "socialistinio darbo didvyrio vardas", įteiktas Lenino ordinas ir aukso medalis su kūju bei piautuvu. **Lietuviai krepšininkai Leningrade, įveikę visas kitas komandas, "iškovojo tarybų šalies čempiono vardą".** Pasižymėjo Butautas, Lagūnavičius, Lauritėnas, Stonkus ir kt. Į Kauną prieš Velykas buvo atvykusi net šiaurės Korėjos krepšinio komanda, kurią iškilmingai pasveikino Kauno m. vykd. k-to pirm. J. Piligrimas, lietuviai krepšininkai ir kiti. Korėjiečiai savo sveikinime pareiškė įsitikinimą, kad "jų tauta iškovos visišką pergalę ir sukurs vieningą, nepriklausomą, demokratinę Korėją", aiškiau tarus, užgrobs ir pietinę Koreją. Okup. Lietuvoje pradėtas leisti jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams žurnalas "Genys". Pirmajame numery sudėta labai gausiai nelietuvių medžiagos. Bolševikai giriasi pradėję Vilniuje statyti "stambiausią respublikoje 2.500 to talpos daržovių sandėlį", kad Klaipėdos žuvies konservų fabrikas "šiemet išleis 1.700.000 dėžučių konservų daugiau negu pernai", tik nepasako, kad jos visos eis į Rytus.

NAUJI VAISTAI

Kovoje su džiova yra padaryta didelė pažanga, nes nauji vaistai, vadinami HES, padeda streptomicinui nugalėti džiovos bakterijas. Taip pat yra surasti nauji skiepai prieš džiovą. Kraujo spaudimui sumažinti buvo surastas naujas vaistas rododendrono gėlės lapuose. Surasta, kad enzimo rūšis, vadinama trypsinu, gali sutirpdyti pavojingus kraujo sukrešėjimus širdies arterijose ir padėti sergantiems astma.

* **Š. m. balandžio 21 — 22 d.** posėdžiavo Europinė Parlamentinė Konferencija, kuriai pirmininkavo buv. italų min. pirm. de Gasperis. Į Konferenciją buvo stebėtojų teisėmis taip pat pakviesti Tautinių Europinių Sąjūdžių pirmininkai. Lietuvą šioje konferencijoje atstovavo Lietuvos atstovas Paryžiuje Dr. S. Bačkis.

ŠVIESUS LANGELIS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ PRAEIČIAI PAŽINTI

Kelios mintys iš Europos vienos lietuvių parapijos istoriją paskaičius.

ZENONAS IVINSKIS

Iš Lietuvos išvykdamas svetur lietuvis vežėsi su savim ir savo tėvynės, jos sąmonės ir religinių papročių dalelę. Kaip ir gintaro žemėje, taip ir už okeano lietuvių katalikų **parapija** lyg kokiu lanku sujungė tautiečius, surinkdama iš jų platesnę šeimą. Per parapiją pirmiausia reiškėsi individualus ir kolektyvinis gyvenimas religinėje, visuomeninėje bei kultūrinėje srityje. Juk visos organizacijos ir švietimas pirmą pradžią gavo parapijose. Tokia lietuvių parapija Amerikoje yra tik erdviškai atskelta dalelė **gyvos lietuvių tautos.**

Pažinti vienos tokios parapijos istoriją plačiau, reiškia apskritai didele dalimi suprasti Amerikos lietuvių parapijų ir jų katalikų gyvenimą. Tad norint ištirti jų praeitį, reikia pradėti nuo atskirų parapijų. Iš tokių atskirų ir dokumentuotų monografijų gali būti pastatytas visas Amerikos lietuvių katalikų istorijos rūmas.

Simo Sužiedėlio parašytoji Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos (Lawrence, Mass.) istorija yra stambiausias tos rūšies veikalas. Reikia tikrai padėkoti Šv. Pranciškaus parapijos klebonui prel. **P. Jurui,** kad jis, išeidamas iš ikišiolinės parapijų trumpų istorijėlių rutinos, savos parapijos auksinio jubiliejaus proga, ne tik užsimojo duoti **plačią** parapijos istoriją, bet tam darbui pakvietė savo raštais žymų mūsų istoriką. O patyrimą, kaip turi būti rašomos lokalinės ar organizacijų istorijos, kur pati medžiaga pastato specifinius uždavinius, S. Sužiedėlis jau buvo gavęs 1950 m., parašydamas Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų Kongregacijos istoriją. Uždavinys tačiau buvo ne lengvas dar ir dėl tos priežasties, kad autorius, tik prieš penkerius metus atvykęs į J.A.V. pirmą kartą, turėjo savo sąmonėn pasisavinti visai naują medžiagą.

Lietuvoje jau turėjome gerus pavyzdžius, kaip rašomos parapijų istorijos. Kan. Pranas Augustaitis (miręs 1915) davė Seinų vyskupijos bažnyčių istorijas, kun. Jonas Reitelaitis parašė Gudelių ir Liškevos parapijų monografijas. Taip pat su nemažu moksliniu aparatu Vabalninko istoriją parašė Lietuvos Švietimo Ministeris, inž. K. Šakenis. Ypatingą dėmesį į parapijų istorijas kreipė prof. kun. J. Totoraitis. Net jo studentai, panaudodami parapijų archyvus (kartais siekiančius 16-jo amž.), parapijų istorijas parašydavo kaip diplominius darbus universitete. Tokiu būdu, pav., Julijus Staniškis davė rūpestingai parašytą (deja, neišleistą!) Lankeliškių parapijos istoriją. Pats J. Totoraitis daug medžiagos iš parapijų istorijų sudėjo į savo stambų veikalą Suduvos - Suvalkijos istoriją (1938). Lokalinė Lietuvos istorija buvo rašoma ir lenkiškai (Bušinskis) ir rusiškai (gimnaz. mokytojas rusas Gukovskis). S. Sužiedėlio darbas tačiau neturėjo sau tinkamo pavyzdžio. Jis yra ir visai kitos rūšies: **lietuvių** parapijos istorija **svetimoje** žemėje.

Jeigu dažnai vertinamas kurpiaus ar siuvėjo atliktas darbas, tų amatų nė iš tolo nemokant, tai, be abejo, skaitytojas gali kalbėti ir apie knygą, nors ji ir liečia veiklą lietuvių viename žemės sklypelyje, kuris jam niekada nematytas. Su įdomumu perskaitęs "nuo viršelio iki viršelio" šią monografiją, kurios dauguma veikėjų yra parapijiečiai, turi skaitytojas prieiti prie išvados, jog autorius savo uždavinį yra atlikęs labai gerai. Ar jis kokias pavardes praleido, ar kokio lokalinio įvykio nepaminėjo, gali pasakyti tik tos parapijos senieji veikėjai, pirmoje eilėje abu klebonai (P. Virmauskis 1916-29 ir P. Juras nuo 1929), tačiau iš paties objekto dėstymo aiškiai matyti, jog autorius atėjo su didele **meile.**

Apskritai niekur jis savo plunksnos nepadažė tulžimi. Net anie nelaimingieji metai, kai buvo pavojus sugriūti jaunutei Šv. Pranciškaus parapijai, Sužiedėlis, pav., ramiai išaiškina, nurodo priežastis, stengiasi suprasti (ne išteisinti!), kodėl Lawrence atsirado tautinė (nezaležnikų) bažnyčia. Jo patiektieji faktai patys rašo sprendimą paklydusiems, klaidingai supratusiems laisvę, nepriklausomybę, demokratinį principą, tautiškumą.

Iš atskirų parapijos gyvenimo faktų, lyg iš kokių smulkių akmenėlių sudėliodamas patrauklų mozaikos paveikslą, S. Sužiedėlis aprašė vieną parapiją ir jos praeitį kaip katalikų **Bažnyčios dalelę.** Tokią istoriją perskaitęs ne tik klebonas, bet ir jo parapijietis gali pasidžiaugti ir dar labiau įsisąmoninti, kad, būdamas parapijos nariu, drauge jis dalyvauja didelėje Bažnyčios rūmų statyboje. Šitos idėjos šviesoje aukštesnės prasmės įgauna net antraeiliai - trečiaeiliai klausimai.

Yra dar antra idėja, kuri parapijos rėmuose vėl su meile plačiai išvystyta, būtent, **lietuvybė.** Čia vaizdingai matai, kaip į aną mieguistą lomą, kur išaugo Lawrenco tekstilės fabrikai, susirinko Lietuvos 78-nių parapijų tautiečiai. Tokie tėvynės parapijų trupinėliai svetimųjų jūroje turėjo būti sulipdyti vėl iš **naujo,** kuriant naują parapiją nuo pradžios. Niekur iš nieko negaunant, jokiai valdžiai lėšų ir kitokios paramos neduodant, reikėjo organizuoti parapiją, pasistatyti bažnyčią, ir tt. Ar tai nebuvo aukščiausios rūšies pijonieriškas darbas? Ar jis neišryškina mūsų tautai charakteringą bruožą, kai ji sugeba, lyg po didelio gaisro, vėl kurtis iš nauja! Tokia padėtis juk buvo Lietuvoje, pav. 1918 metais, kai reikėjo organizuoti valstybę. Tokiais atvejais vis stipri **viltis** palaikė lietuvį. Tokia viltis yra laidas ir ateičiai.

Lawrence parapijos pradžia yra įdomi. 1906 metų lietuvių sąrašai duoda progos padaryti išvadų, ir būtų buvę galima juos plačiau paanalizuoti (66-67 p.).

Iš šv. Pranciškaus parapijos istorijos matyti, kaip visokiausi nepriklausomos ir jau pavergtos Lietuvos rūpesčiai ataidėjo iki šios parapijos klebono ir jo parapijiečių. Laisvės reikalas, bonų pirkimas, įvairios rinkliavos, Kauno Prisikėlimo bažnyčios statyba, jubiliejai ir tt. vis rasdavo savo palankią išraišką šioje parapijoje.

Dar labiau prel. Juro parapija, kurioje jis savo pusę amžiaus praleido, į Lietuvos rūpesčius įsitraukia 1940 metais bolševikams okupavus tėvynę. Prie išplėtimo tos antikomunistinės propagandos, kuri šiandien plačiu mastu jau eina (o tada tik vienų pabaltiečių tebuvo varoma), Lawrence klebonas yra ryžtingai prisidėjęs. Jo klebonijoje buvo sudaryta per 80 afidavitų, kai nuo 1946 metų tremtiniams atsirado prieglauda J. A. V. Gana įdomus bendradarbiavimas atrodo, stengiantis įtraukti naujus ateivius į parapijos organizacijų organus. Lawrence vienas vikaras (kun. Paulauskas), vargonininkas (muz. Algis Šimkus), zakristijonas (J. Skersys) yra iš D. P.

Iš monografijos aiškėja, kaip čia pradžią gavo Vyčių organizacija (93 p.), kaip organizavosi kitos draugijos, ar jų skyriai. Kai palygini su Lietuva, Amerikos lietuvių parapija yra žymiai daugiau organizuota. Be eilės pastovių draugijų, brolijų, sodalijų skyrių, įvairių centrinių organizacijų, II-jo D. Karo metu, pav., prel. P. Juras įkūrė mobilizuotiems parapijos kariams remti komisiją. Visi tie kariai, kuriems nebuvo kas siunčia siuntinių gaudavo per tą komisiją. Parapija darėsi plati šeimyninė bendruomenė.

Puslapis po puslapio įdomiai skaitydamas, akivaizdžiai matai, kaip toji parapija auga, kaip ji pasistato savo mūrinę bažnyčią, įsitaiso Šv. Marijos (Fatimos) vitražą, nusikrato skolų ir tt. Iš daug darbo pareikalavusių įvairių priedų knygos gale yra matyti 1903 metų gimusieji ir vedusieji, pajamos, išlaidos, misijos ir tt. Rūpestingai patiekti skaičiai rodo, jog pirmasis parapijos primicijantas, nuo 1929 metų klebonas, prel. P. Juras parapiją perėmė su 44.000 dol. skola. 1944 metais ji buvo užbaigta mokėti, ir 1952 m. parapijos kasoje buvo 59.332, 34 dol.

Per parapijos langą pagaliau matyti platesni dalykai, kurie išsiveržia iš parapijos rėmų. Beskaitant išryškėja, jog ši stambi knyga (416 psl. lietuviško ir angliško teksto) turi ne vien lokalinės reikšmės Lawrenco lietuviams. Joje yra biografijos ne tik eilės kunigų, pradedant kun. J. Zebriu, kun. Jusaičiu, kun. P. Virmauskiu, bet ir daug kitų žinių Amerikos lietuvių kultūriniam gyvenimui pažinti.

Pagaliau iš S. Sužiedėlio rašytos parapijos istorijos arčiau pažįstame jau nuo seno vienos parapijos rėmuose nebetalpinamą didįjį lietuvių knygos Mecenatą, prel. P. Jurą. Čia minima, kad jis yra išleidęs 30 lietuviškų knygų. Per paskutinius metus tačiau, kai jau Lawrence istorija buvo išleista, prel. Juro lėšomis yra išspausdintos, ar spausdinamos, ar dar spaudai tik ruošiamos vėl naujos knygos. Šv. Pranciškaus parapijos klebonas yra įsisąmoninęs, jog **kultūra** yra labai galingas veiksnys. Savo leistomis knygomis, kurios pinigo nebesugrąžina, o tik skaitančiųjų džiaugsmą, "kad dvasioje šviesiau ir šilčiau pasidarė" (269 u.), prel. Juras yra įgalinęs pasaulio šviesą pamatyti tokias knygas, kurios normaliai sau leidėjo niekuomet nebūtų radę. Tikrai, gyva lietuviška mintis begali būti išlaikoma tik didelių širdžių didelėmis aukomis (273 p. — A. Maceinos žodžiai prel. Juro išleistos Jobo dramos pratartyje). Iš šitos istorijos vėl matome, kiek daug triūso, šalia parapijinio bei organizacinio darbo, prel. P. Juras yra įdėjęs į Lietuvių Kultūros Institutą ir Alkos muzėjų.

Kiekviena parapijos istorija iš esmės gali būti įdomi tos vietos žmonėms, kurie toje parapijoje yra gyvenę ir augę. Rūpestingai pasirausdamas dokumentuose, per penkis dešimtmečius surankiodamas Lawrenco parapiją liečiančias žinias iš laikraščių, Sužiedėlis tačiau ne inventoriškai - mechaniškai jas pažėrė, bet gražiai apjungė suverdamas ant vieno pagrindinio siūlo.

Ne kartą mūsų istoriškų darbų žodžiai, besilaikant dulkėtos archyvo raidės, pasilieka nebereikalingomis dulkėmis apkibę, nenušluostyti. Sužiedėlis savo tekstą nuvalo, išblizgina, patiekia gyvą ir gražų. Tiesa, jis šitoje knygoje stengiasi kalbėti labiau paprastesniais žodžiais, — šiaip jau mėgdamas labai gausų žodyną, — kad būtų suprastas ir eilinio skaitytojo. Bet ir čia Sužiedėlio žodis yra tas pats: šiltas ir mielas.

Užbaigiant reikia pridėti, jog knyga yra gražiai išleista (viršelis dail. V. K. Jonyno) ant atskirų knygoje išskirstytų 132 psl. kreid. popieriuje duodant 195 iliustracijas. Jos monografiją dar labiau pagyvina. Iliustracijų tarpe yra retų grupinių fotografijų iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikų, kai šiandien mums brangūs lietuviai būdavo svečiai Lawrenco parapijoje (arkiv. J. Matulevičius, arkiv. M. Reinys, vysk. Matulionis, Dr. J. Basanavičius, min. M. Yčas, min. K. Bizauskas...).

Šiandien jau imama skųstis, kad knyga neranda kelio į skaitytojus. Bet tai yra ne knygos kaltė. Tiesa, Amerikos konkretybėse paskendusiam žmogui ne visada yra suprantamos atitrauktos temos ir problemos. Ši knyga tačiau kalba apie konkrečią ir didelę realybę Amerikos lietuvių katalikų gyvenime. Todėl ji turėtų būti mielai skaitoma tiek visų tų, kurie įdėjo savo įnašą į lietuviškų parapijų steigimą, tiek ir tų, kurie iš Europos atvykę dar nespėjo arčiau susipažinti su lietuviška parapija Amerikoje. Šis darbas padės atskleisti nueitą kelią tų, kurie jautė būtino reikalo steigti **savą parapiją.** Lawrenco parapijos istoriją paskaičius paaiškės, ką mūsų tautiečiai yra davę Bažnyčiai ir savo tautai Naujajame Pasaulyje.

(Šv. Pranciškaus lietuvių parapija. Parašė Simas Sužiedėlis, išvertė kun. A. Bružas, M. S. Lawrence, Massachusetts 1953, 416 psl. — 132 psl. iliustrac.).

Roma, 1954. II. 23.

---

* **JAV-bėse sudaryta lietuvybės komisija** nusibrėžė savo veiklos gaires: praktiška pagalba šeimoms; pagalba mokykloms; jaunimo organizavimas šūkiu "visi lietuviai priklauso organizacijai" ir kt. Komisijos tikslus sprendė V. Čižiūnas, J. Brazaitis, A. Musteikis, Pr. Naujokaitis, be to, komisijon dar pakviesti Dr. J. Noakas, Dr. J. Girnius, kun. Dr. S. Valiušaitis, St. Barzdukas ir kt.

VISI DALYVAUKIME 13 TAUTŲ EISENOJE

REIKŠMINGAS ĮVYKIS

Jau praėjusiame „Laiko" nr. buvo rašyta, kad šio mėnesio 30 d. Buenos Aires centre įvyks didinga 13 Tautų eisena, ruošiama Marijos Metų proga už persekiojamąsias tautas anapus geležinės uždangos. Eisenoje dalyvauja sekančios Gran Buenos Aires užsieniečių kolonijos: prancūzai, italai, vokiečiai, ispanai, šveicarai, lenkai, olandai, belgai, čekoslovakai, japonai, vengrai, kroatai ir lietuviai. Paskutiniu laiku, kaip svečiai, buvo pakviesti ir tų tautų atstovai, kurie neturi pripažintos nepriklausomos valstybės, kaip ukrainiečiai ir kt. Šioje eisenoje esame kviečiami pasirodyti su savo tautine vėliava, tautiniais drabužiais ir tautinėmis organizacijomis.

IŠ KUR PRASIDĖS EISENA?

Į eiseną reikia rinktis ten, kur kryžiuojasi AVENIDA DE MAYO ir AVENIDA 9 DE JULIO. Kiekviena tauta turės sau paskirtą rinkimosi vietą. Lietuvių vieta bus arti RIVADAVIA ir CARLOS PELLEGRINI gatvių sankryžos. Visi turi būti vietoje lygiai 16 val. Tenai specialūs tvarkdariai padės susigrupuoti į aštuonių žmonių gretas. Prie apskritimo (Redonda), esančio Avenida de Mayo ir Avenida 9 de Julio sankryžoje, stovės Marijos statula, kuri bus nešama eisenos metu. Statulai palydėti iš kiekvienos tautos bus priskirta po vieną jaunuolį ir vieną jaunuolę tautiniuose drabužiuose. Kiekvienos tautos kolonos priekyje bus nešamos Argentinos ir tautinės vėliavos ir plakatas: „Colectividad Lituana" ir t. t. Eisenos metu kiekviena tauta giedos savo kalba tautines giesmes. Lietuviai giedos sekančias giesmes: „Marija, Marija", „Marijos Vardas", „Gailestingoji", „Jėzau pas mane ateiki", „Ir dangus, ir žemė" ("Los cielos, la tierra"). Šv. Cecilijos Choras pagiedos dar ir kitokių giesmių.

LIETUVIAI SKAUTAI LYDĖS EISENĄ

Lietuviai skautai yra pakviesti lydėti visų tautų eiseną iš abiejų pusių. Eidami tam tikrame atstume nuo vienas kito, jie prižiūrės, kad eisena nenutrūktų. Pasiekus Plaza de Mayo, eisena praeis pro prezidentūrą ir pasuks į Buenos Aires katedrą. Katedroje lietuviai skautai paliks laisvą vietą prieš Dievo Stalą tiems, kurie norės eiti prie šv. Komunijos vakarinių Šv. Mišių metu. Vėliavos ir uniformuoti ministrantai (monaguillos) užims vietas presbiterijoje. Šv. Mišios bus laikomos už persekiojamas tautas anapus geležinės uždangos. Šv. Mišių metu visi eisenos dalyviai, vadovaujami savo chorų, lotyniškai sugiedos iš *Missa de Angelis* „Kyrie", „Credo" (Nr. 3) ir „Sanctus". Mišioms baigiantis, visi dalyviai, kiekvienas savo kalba, giedos giesmę „Ir dangus, ir žemė" ("Los cielos, la tiera") ir lotyniškai „Cristus regnat, „Cristus vincit". Visų minėtų giesmių žodžiai bus išsiuntinėti su specialiais pakvietimais paštu.

JEIGU LYTŲ

Lietaus atveju eisenos nebūtų, bet visi susirinktų tiesiog Buenos Aires katedroje, kur būtų įvykdyta toji pati numatyta programa.

Lietuviai yra vieninteliai užsieniečiai, kurie turi savo skautus ir tikrai gali pasigirti savo tautiniais drabužiais bei skambiomis giesmėmis, sukurtomis mūsų žinomų kompozitorių — Sasnausko, Naujalio ir kt. Atsimenant, kad minimoji eisena ir patalpos yra ruošiamos už komunistinio teroro slėgiamas tautas, kiekvienam tautiečiui turėtų būti tautinės savigarbos pareiga dalyvauti šioje įspūdingoje eisenoje kartu su didžiųjų ir kultūringųjų pasaulio tautų bendruomenėmis. Šiais mūsų tautinės tragedijos laikais sumaniai turime panaudoti kiekvieną tarptautinį pasirodymą, kiekvieną viešą tribūną. Tikimasi, kad be Gran Buenos Aires lietuvių eisenoje dalyvaus ir tolimesnių kolonijų atstovai, ypač mūsų kaimynai Berisiečiai. Savo kultūringumu, drausmingumu ir tautine savigarba pasirodysime vertais savo didžios praeities tautos ambasadoriais šioje šalyje.

Kun. Dr. Pranas Brazys MIC
Lietuvių Taut. Sielovados Direktorius Argentinoje

---

* **Lietuvių mokytojų dienos,** pirmosios tos rūšies, buvo suruoštos Toronte. Jas, pasakydamas kalbą, atidarė Kanados LB pirm. J. Matulionis. Suvažiavimą pasveikino VT pirm. K. Žalkauskas ir visa eilė kitų. Svarstytos lietuviškojo jaunimo Kanadoje mokymo ir auklėjimo problemos, taip pat išsitarta ir apie Kultūros Fondą. Priimtose rezoliucijose kreipiamasi į tėvus, kad padėtų sukurti jaunimo vaizduotėse legendinę Lietuvą, pabrėžiant lietuviškosios mokyklos bei jaunimo organizacijos svarbą, į Kanados dvasininkus ir į Kanados lietuvių organizacijas. Apskritai, reikia pasakyti, kad Kanados lietuviai rodo daug gyvumo ir pasižymi organizacine veikla.

* **J. Blekaitis** yra pakviestas pastatyti amerikiečių Showcase teatrui J. Giraudoux veikalą "Amphitryon 38". Dekoracijas piešia taip pat lietuvis dail. A. Bielskis.

Mokslas — MENAI — Literatūra

ALFONSAS NYKA - NILIUNAS

SAPNAS

PAVASARIS staiga nuplėšęs kaukę,
Ant jūros kranto šoka, kviesdamas mane.
Aš prisidengęs veidą mėlyna iš džiaugsmo langine,
Klausau, kaip vandenys ir žemė šaukia.

Šiandieną mano sargas slenkstis miega.
(Ir jis, dainuoja su pavasariu sapne!)
Gerai! Einu! Tik tu palauk, kol senstančias duris
[apsikabins lankstaus kaštano šakos.
Kol po langais sušvilps geltonas sodo takas
Ir karkvabalio karstą atsineš.

Nueiname prie jūros, karstą neštdami.
Sustoja laivas, iš toli atplaukęs.
Iš jo pasipila vaikai — siaurais veidais ir spindinčiom
[karūnom —
Ir žaidžia su manim ten Ghirlandajo auksaplaukis
Ir degančiom akim Giordano Bruno.

EMAUS KELEIVIAI

DIDŽIULIS medis, linkdamas į slėnį,
Gelsvais žiedais dabino kelio dulkes
Ir bronzinius tylių keleivių veidus.
Kaip laivas, vakaras į slėnį plaukė;
Raudonos burės, išskleistos virš sodų,
Lyg tunika saulėleidžio auksinė,
Sunkiu nakties aksomu švelniai supo
Palinkusios moters karališkas krūtis.

Ir namą apgaubė tamsa. Ant stalo
Spindėjo duona ir rūsčių keleivių
Veidai ir surambėję, kietos rankos.
Jisai sėdėjo vidury, išvargęs,
Bet niekas nežinojo; ir kodėl
Jis šypsosi? Šešėliuose, toli,
Skambėjo paskutiniai tylūs žodžiai
Venerai atneštos kuklios aukos.

Ant delno pasirėmęs storas vaikas,
Šiurkštus kaimietis — vyras ir švelni,
Kaip nedažytas rausvo molio indas,
Nutukus moteriškė — jo žmona —
Žiūrėjo jam į veidą ir visi
Tikrai žinojo, kas yra ramybė.

ORFĖJAUS MEDIS

PARĖJĘS neradau namų, tiktai pėdas
Vaiduoklių lietuje ir vėjuos,
Tik gluosnio liemeny užgijusias žaizdas
Ir medžių runom šniokščiančias alėjas.

Neberadau tenai nei vakaro, nei jos,
Nei gobelene raudonos medžioklės scenos,
Tik veidrodį po gluosniu, ant vejos,
Benamės rankos nuplėštą nuo sienos;

Tik veidrodį, išsaugojusį vienumą ir jos
Plaukų spindėjimą bežadį.
Ir užkasiau aš jį, atplėšęs rankomis velėną nuo vejos,
Ir ten, dainuodamas, pasodinau Orfėjaus medį.

(Iš premijuoto rinkinio "ORFĖJAUS MEDIS')

KULTŪROS KRONIKA

*** „Aidų" žurnalo premiją už geriausią 1952-53 m. išėjusį grožinės literatūros veikalą laimėjo ALFONSAS NYKA-NILIŪNAS už eilėraščių rinkinį „Orfėjau medis". Premija laureatui įteikta per muzikos-literatūros vakarą, įvykusį balandžio 25 d. Brooklyne.**

*** Poetui Bernardui Brazdžioniui** jo plunksnos darbo 30 m. sukakties proga Bostone, JAV, buvo suruoštas iškilmingas minėjimas. VLIK'o VT vardu mūsų žymųjį poetą pasveikino jos pirm. K. Žalkauskas, palinkėdamas savo poeziją ir ateityje kovoti už savojo krašto išlaisvinimą. „Lietuvių Dienos" jam paskyrė visą numerį.

*** Paulius Jurkus,** „Darbininko" redaktorius, spaudai paruošė knygą „Pavasaris prie Varduvos". Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje. Ta Varduvos istorija neturi nieko bendro su vardais, metais ir skaičiais. Ji yra pilna „Senojo Dvaro" pasakos ir Jeruzalės mistikos. Tikimasi, kad knyga greitu laiku pasirodys.

DR. J. GIRNIUS

EGZISTENSINĖ ŽMOGAUS SAMPRATA

(Tęsinys iš 113 nr.).

Jei nėra jokio pasaulyje tikslo, verto būti nelygstamai siekiamam, tai kodėl tačiau žmonės eina mirti už savo idėjas? Mūsų filosofas atsako šį klausimą šiaip: aukoja savo gyvybę žmonės ne už tikslus pasaulyje, o tik norėdami likti patys sau ištikimi. Gi visi tie siekiniai, dėl kurių rizikuojama gyvybė, tėra egzistencijos išraiška. Miršta žmonės tik už „save pačius". Ne tikslai suteikia mūsų veiklai nelygstamybę, o egzistencinė mūsų pačių nelygstamybė suteikia savo svorį tikslams pasaulyje. Netenka betgi šią Jasperso tezę suprasti, lyg egzistencija iš viso paneigtų tikslus. Negalėdama kitur savęs realizuoti, kaip pasaulyje, egzistencija negali atsisakyti tikslų pasaulyje siekimo. Tačiau ji visus savo siekiamus tikslus sureliatyvina tik į savo išraišką, tik į savo pasaulyje reiškimosi kūną. Todėl Jespersas paradoksiškai ir kalba, kad „egzistencija realizuoja pasaulyje tikrą betikslišką tik per tikslų realizavimą".

Šis egzistencinio „betikslišku" paradoksas — tai paradoksas egzistencijos sąlygos būti pasaulyje, esant už pasaulio (in der Welt über die Welt hinaus). Gali iš karto šis paradoksas pasirodyti tik savotišku krikščioniškosios žmogaus sampratos formulavimu, nes ir krikščionybė apeliuoja į žmogų būti pasaulyje, jame nepaskęstant. Tačiau iš tiesų šis paradoksas, Jasperso židžiais tariant, lygiai atmeta ir misticizmą, ir pozityvizmą. Mūsų filosofui misticizmas klaidingai perkelia žmogaus tikslą į anapus ir tuo pačiu žmogų nukreipia nuo dabarties į iliuzinę ateitį. Gi pozityvizmas, sudaužęs transcendencinio tikslo stabą, pragaištingai atiduoda žmogų vitalinių instinktų tiranijai. Jasperso nuomone, nei pirmas, nei antras nepasiekia tikros nelygstamybės. Kai pozityvizmas iš viso sunaikina nelygstamybės galimybę, tai misticizmas tepasiekia negatyvią nelygstamybę pasaulio paneigime. Misticizmo klaida neigti pasaulį, pozityvizmo klaida suabsoliutinti pasaulį. Gi tikros egzistencinės nelygstamybės reikalavimas: **nei guostis "anapus" iliuzija, nei prarasti save pasaulyje, o sureliatyvinti pasaulį, jo nepaneigiant.** Jei pasaulis būtų pati absoliutinė būtis, nebūtų prasmės už nieką mirti, nes šiuo atveju visa žmogaus prasmė būtų pati gyvybė. Tik egzistencinė pasaulio reliatyvizacija suteikia patirtinei tikrovei tą simbolinį charakterį, kuris įgalina nelygstamybę pasaulyje. Kiek pasaulis tėra brutali tikrovė, jis man yra abejingas. Bet kiek jį paverčia mano paties simboline išraiška, jis įgyja nelygstamą svorį. Štai nelygstamosios veiklos pasaulyje tiesa: „įtampa tarp fakto, kad aš veikiu, lyg patirtinė tikrovė būtų absoliuti, ir tarp fakto, kad tačiau turiu sąmonę, jog viskas tėra niekis kaip patirtinė tikrovė".

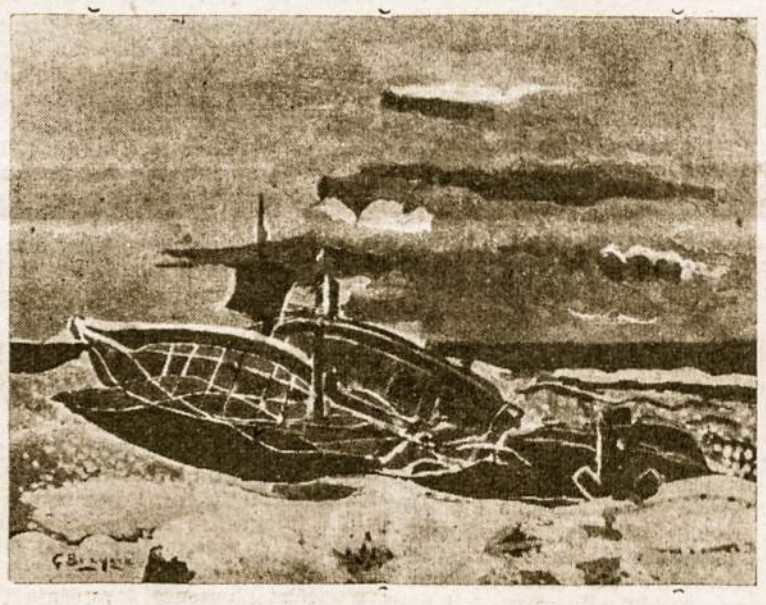

GEORG BRAQUE / Laivai

Egzistencinio „betikslišku" paradoksas mums paaiškina ir tolesnę Jasperso tezę, pagal kurią nelygstamoji veikla yra „nežinojimo" sąlygojama. Tik protas ieško galutinio tikslo, negalėdamas jo rasti. Gi nelygstamoji veikla nereikalinga jokio galutinio tikslo, nes ji pati savyje yra „nebaigtinybės išraiška baigtinybėje". Ir ne tik egzistencija neturi reikalo pažinti galutinį tikslą, bet kaip tik **galutinio tikslo nežinojimas yra pati laisvės sąlyga.** Jei galutinis tikslas būtų žinomas, nebetektų apsispręsti, nes teliktų siekti šio tikslo. Žinojimas padaro apsisprendimą nebereikalingą, nes turiu apsispręsti tik ten, kur nežinau. Jei norime apeliuoti į apsisprendimą, kai norime veikti, tai tik todėl, kad niekada viso nežinome. "Nežinojimas yra norėjimo būtinybės versmė".

Vietoj galutinio tikslo pažinimo, mūsų laisvę veda sąžinė, pastatydama mus prieš Transcendenciją. Ji apeliuoja į mus „nebūti, kas aš faktiškai esu, bet tapti, kuo aš noriu būti". Netenka tačiau šio apeliavimo laikyti Dievo balsu. Tasai balsas, kuris į mane kalba sąžine, yra manęs pačio balsas: „aš kalbu aš pats į mane patį". Nors sąžinė ir pastato mane prieš Transcendenciją, tačiau ši lieka man pasislėpusi ir čia, kaip visur. "Sąžinės balsas — dievybės tyla'". Ir būtent, dievybės tyla yra pati mano laisvės sąlyga. „Dievybė neatėmė man laisvės ir atsakomybės savo rodymusi".

Tapatinti sąžinę su Dievo balsu Jaspersui yra lygu paversti sąžinę fanatizmo versme. Kas būtų sužinota tariamai tiesiog iš dievybės, turėtų teisę į pretenziją būti visų pripažinta. Jei Dievo balsas būtų mums iš tiesų duotas, turėtume visi jam paklusti. Tačiau žmonių ir jų institucijų pasaulyje pretenzija nėra Dievo balsas, kaip teigia tie, kurie nori kalbėti Dievo vardu. Tokia pretenzija turi būti atmesta; nors ir vargani esame, bet laisvi! Sąžinė nėra palenkta jokiam teisėjui. Jei sąžinė atsiduria į konfliktą su socialiniu autoritetu, visada pirmenybė priklauso sąžinei. Absurdiška reikalauti iš žmogaus paneigti savo sąžinę tuo pretekstu, kad ši tesanti klaidi subjektyvybė. Niekas neturi teisės išsižadėti savo sąžinės. Bet kaip sąžinė nėra palenkta jokiam teisėjui, taip ji niekada negali būti pagrindu kitiems teisti. Kiek ji nelygstamai galioja tam, kieno balsas ji yra, tiek ji negali tapti prievarta kitiems. Kiekvienas turi sekti savo balsą, nes nėra jokios visuotinės sąžinės, kuri būtų Dievo balsas. Greičiau: „girdime Dievo balsą tik mūsų įsitikinimų laisvėje, ir nėra jokio kito organo, per kurį Dievas galėtų mus pasiekti".

Koki sąžinės santykiai su visuotiniais moraliniais principais? Atsako Jaspersas šį klausimą ta pačia pasaulio ir egzistencijos įtampos dialektika, su kuria esame visą laiką susidūrę. Kad egzistencija galėtų realizuotis pasaulyje, savęs neprarasdama, ji privalo sureliatyvinti pasaulį, ne jam paneigti, o iš jo padaryti savęs pačios simbolinę išraišką. Taip yra ir su moraliniais principais. Kiek jie yra vienintelis mediumas, kuriame egzistencija gali apsispręsti, tiek jie turi būti sureliatyvinti, kad egzistencinis apsisprendimas nebūtų išblėsintas formalios paklusnybės automatizme. Reikia „jau duotuosius įstatymus laikyti galiojančiais, ir tačiau juos vertinti kaip galimus sureliatyvinti". Nežiūrint ir kaip tik dėl savo visuotinio galiojamumo, moraliniai įstatymai nėra absoliutūs. „Jokia sustingusi objektyvybė nėra absoliuti", ir kiekviena visuotinybė reikalauja būti "pralaužta". Gilesnės pareigos vardan, egzistencija turi teisę nepaklusti visuotiniame įstatyme fiksuotai pareigai, jei ši nebereiškia sąžinės. „Pati egzistencija nusprendžia, ar ji pripažįsta objektyvią pareigą ar ne". Ne įstatymai pašvenčia egzistencinės veiklos nelygstamybę, o pati egzistencija suteikia savo svorį įstatymams. Visi įstatymai tėra interpretacijos, kurios tegaliojа tiek, kiek jos išreiškia egzistenciją, „kiek jos lieka vienybėje su egzistencija".

(Pabaiga)

*** Nelė Mazalaitė** parašė naują romaną „Saulės takas". Leidžia Lietuviškos Knygos Klubas. Autorė, kuri savo kūryba pelnė vieną iš pirmaujančių vietų mūsų beletristikoje, šiame naujame savo veikale pasireiškia kaip vaizdi psichologė, aprašydama jaunos mergaitės išgyvenimus.

*** Karolė Pažėraitė,** gyv. Brazilijoje, kurį laiką mokytojavusi, dėl nesveikatos pedagoginį darbą pertraukė ir atsidavė vien tik kūrybai. Tarp kita ko, ji ruošia veikalą apie dail. J. Rimšos kūrybą.

*** Jonas Kuzmickis-Gailius,** gyv. Anglijoje „Laiko" bendradarbis, ruošia spaudai naują apysaką iš netolimos praeities gyvenimo. Be to, jis yra numatęs surinkti vienon knygon visus scenos vaizdelius jaunimo teatrui, kur įeis ir dar nespausdintieji. Jis rašo ir savo tėviškės išgyvenimus, praleistus pamituviais, paimsriais ir gražioje Nemuno pakrantėje. Jis yra taip pat vienas iš plačiausiai lietuviškuose laikraščiuose bendradarbiaujančių žurnalistų.

*** A. Maceinos veikalas** „Saulės giesmė", premijuotas „Aidų" mokslo premija, kiek ilgiau dėl techniškų kliūčių užtrukęs, jau atspausdintas ir atiduotas knygrišyklai. Knyga turi 454 puslapius.

*** Dr. Vyt. Dambrava** perrinktas ir toliau pirmininkauti Tarptautinei Žurnalistų Sąjungai New Yorke.

*** Stasius Būdavas** baigia spausdai paruošti naują knygą iš lietuviškojo rašto persekiojimo gadynės. Joje vaizduojami knygnešiai Paprūsėje. Knyga pavadinta „Rūsti siena".

*** Gen. Teodoras Daukantas,** buvęs Lietuvos kariuomenės generalinio štabo viršininkas, du kartus krašto apsaugos ministeris, jūrininkystės inspektorius ir Lietuvos atstovas Argentinoje, rašo savo atsiminimus. Tam darbui skirdamas visą nuliekamą laiką, tikisi šiais metais užbaigti. Šių metų rugsėjo 8 d. jam sueina 70 metų amžiaus. "Laiko" skaitytojai gen. T. Daukantą gerai pažįsta iš jo straipsnių, spausdinamų šio laikraščio skiltyse.

*** Kun. Vytautas Pikturna** parašė knygą apie mišias. Knyga turi keturias dalis ir bus apie 200 puslapių.

*** Vlado Pūtvio Putvinskio,** Šaulių Sąjungos kūrėjo, raštus jo 25 metų mirties sukakties proga rengiamasi išleisti antrąja laida.

*** A. Škėma** parašė romaną „Keltas". Jo ištrauką įsidėjo kovo mėn. „Aidų" žurnalas.

*** Tarptautinė Tikslųjų ir Humanitarinių Mokslų Laisvoji Akademija** savo tarpan yra priėmusi ir lietuvius mokslininkus. Akademijos tarnyboje lietuvius atstovauja prof. dr. J Baltrušaitis nuo pat akademijos įsikūrimo dienos. Akademijos nariais dabar yra šie lietuviai mokslininkai - profesoriai: J. Balys, M. Biržiška, A. Damušis, J. Gravrokas, Z. Ivinskis, P. Jucaitis, J. Kaminskas, S. Kolupaila, V. Krėvė-Mickevičius, A. Maceina, V. Maciūnas, K. Pakštas, J. Puzinas, A. Salys, P. Skardžius, A. Vasiliauskas ir J. Vėbra.

Sekmadienio Rinčiai

Kun. A. Kleiva, MIC

RELIGINIO ATGIMIMO LINKME

Neabejotina, jog lietuvis savo Tėvynėje turėjo gilų religingumą. Religinė dvasia žydėjo ne tik sodžiuose, bet taip pat ir miestuose. Ji pasireikšdavo gausiu bažnyčių lankymu, giedojimu, kryžiaus kelių, gegužinių pamaldų organizavimu ir t. t. Ypač gegužės mėnesį rinkdavosi daug lietuvių su pirmųjų pavasario gėlių puokštėmis į bažnyčią, privačius butus sudėti savo vargus, skundą ir džiaugsmą prie Švenčiausios Mergelės Marijos kojų.

Tiesiog nuostabu, kad pas tautiečius religinė dvasia išblėso perplaukus vandenynus ir atsidūrus kartais net sunkesnėse gyvenimo sąlygose. Negalima būtų išsireikšti apie visus ir visuose kraštuose, bet reikia pripažinti, kad Argentinoje mūsų religinė dvasia jau žymiai sunykusi. Lankyti bažnyčias net sekmadieniais kažkaip nemada. Ta nuotaika užsikrėtę ne tik eiliniai žmonės, bet taip pat nemaža dalis ir mūsų inteligentijos.

Buvo daug priežasčių, kurios privedė mūsų tautiečius prie tos dvasinės nuotaikos: kunigų trūkumas, blogi pavyzdžiai, sunkus gyvenimas, bet visos tos priežastys nepateisina visiškai dvasinio atšalimo. Katalikų tikėjimas nėra pagrįstas vien tik žmogišku pradu, bet kartu ir dieviško. Jame yra dieviško ir žmogiško elemento. Jeigu atsiranda net ir katalikų tarpe blogų pavyzdžių tai tik dėl to, kad ir juose yra silpnas žmogiškumas, pirmosios nuodėmės pažeista prigimtis, kuri yra stipri tik tada, kai veikia Dievo malonė. Nesant dieviškosios malonės, žmogiškumas dūžta, susidūręs su vienokios ar kitokios rūšies gyvenimo kliūtimis. Bet tas anaiptol dar neneigia katalikų tikėjimo grožio. Reikia atsiminti, kad mūsų tikėjimas turi savyje ir dievišką pradą, kuris niekada nenublanksta. Mes tikime Dievą dėl paties Dievo, o ne dėl žmogiškų autoritetų. Žmogus gali klysti, savo blogu pavyzdžiu gali suniekinti pačius gražiausius dalykus, bet tas dar nesuniekina pačios vertybės. Ji pasiliks tokia pat, kokia buvo.

Šiandien daug kalbama apie tautinį ir kultūrinį atgimimą. Spaudoje, viešose paskaitose nuolat keliama lietuviškumo idėja. Bet visiškai beveik nekalbama apie religinį atgimimą. Kultūrinis ir tautinis atgimimas labai glaudžiai susijęs su religiniu atgimimu. Be pastarojo, šie tampa menkaverčiais. Galima organizuoti minėjimus, įvairias kultūrines pramogas, bet jeigu juose nebus katalikiškų doros taisyklių, minėjimai pavirs kultūros pajuoka. Katalikiški principai turi apspręsti ne tik jaunimo auklėjimą, bet taip pat ir suaugusius. Priešingu atveju gražusis mūsų tautos vardas bus pajuokos objektu, tik istorijos bėgyje sušvitęs meteoras, nieko bendro neturįs su dabartimi. Todėl šiais laikais kiekvienas tautietis turi būti ne tik tautinio atgimimo šaukliu, bet taip pat ir religinio. Priešingu atveju mūsų tautinis atgimimas atsistotų ant netikrų pagrindų, kuriems grėstų anksčiau ar vėliau sugriuvimas.

J. E. Arkivyskupas Tomas J. Solari, La Platos arkivyskupijos valdytojas, miręs gegužės 13 d.

"Gražūs mūsų laikai, rašo a. a. prof. St. Šalkauskis, kada juose apsireiškia visuotinis veržimasis prie šviesos, stengimasis pažinti tikrąją tiesą, gėrį ir grožį; vedama karšta kova ne dėl kokios nors medžiagiškos naudos, bet dėl idėjos. Mūsų laikai — tęsia — tai dviejų priešingų galybių imtynės — tamsybių galybės su šviesa. Kova negali būti vedama be smarkesnių sujudimų, be aukų, konvulsijų, net be laikinos betvarkės. Gimdymo valanda sunki ir skaudi. Bet kiek ten tose konvulsijose, tame kentėjime slepiasi malonių vilčių, kokią jie mums malonią ateitį žada, kaip jie išmokina gerbti ir mylėti atgimimo vaisius. Todėl mūsų laikai gražūs ir didingi, nors kartu sunkūs ir aitrūs. Vienok, ne visiems lemta pastebėti šitų laikų gražumas ir didingumas. Tai mato tik tie, kurie blaiviai į pasaulį žiūri, kurių akys subjektyvizmo ir jautulių dar nėra apakintos, pakilę iki objektyvaus sprendimo, į pasaulį žiūri atsižvelgdami į ateitį. Ne tik gražūs mūsų laikai, bet ir nepaprastai prakilnūs ir brangūs, nes kokia daugybė klausimų šiandien svarstoma, kiek ruošiama impulsų, kiek bręsta sumanymų ir minčių. Viena mums teprivalo rūpėti: kame gauti žmonių, kurie svarstomus klausimus išspręstų visuomenės naudai. Bet mes turime jaunuomenę — kreipiasi garsus jaunuomenės mylėtojas, — kuri yra ateities žmonija, tad kodėl nekreipus tą jaunuomenę prie idealo? Kodėl nesudėjus joje visos savo atgimimo vilties?

Mūsų jaunuomenė nuostabiai nuliūdusi. Dar nėra pradėjusi pilnai gyventi, o jau gyvenimo neapkenčia. Gyvena — o nežino gyvenimo tikslo. Turi energiją ir nežino, kurion pusėn ją nukreipus. Trokšta ir veltui, nes negali to troškulio patenkinti. Kankinasi — bet kam? Be to, dar turi karštą širdį, o mato, kad visa, kas ją apsiaučia, jos karštų ir prakilnių jausmų nėra verta." Tėvų ir auklėtojų užduotis užpildyti tą spragą, kuri jaučiama jaunuolio gyvenime ir pakreipti jo jėgas teigiama linkme. Įtraukiant jaunimą į atgimimo darbą tuo pačiu prisidėsime prie mūsų lietuviškosios kolonijos religinio ir tautinio atgimimo ir pamatysime, kad tas duos labai gražių teigiamų vaisių.

JO E. VYSK. V. BRIZGIO ATSIŠAUKIMAS GEGUŽĖS 13 DIENOS PROGA Į VISO PASAULIO LIETUVIUS

MŪSŲ BRANGIOSIOS ŠIRDYS

(Šių Metų Svarbiausias Dienas atminti)

VYSK. V. BRIZGYS

Kiekvienas turime sau brangių širdžių, mūsų tėvų, sesučių, brolių, prietelių širdys. Daug jų jau nutilusių kapų ramybėje, kitos dar plaka. Jos su mumis kenčia, su mumis džiaugiasi.

Širdis yra mūsų giliausių jausmų simbolis. Norėdami išreikšti kilniausius ir didžiausius tėvų rūpesčius mes nerandame stipresnių žodžių už šiuos: Motinos ar tėvo širdis liepė, širdis neleido. Kai mes norime kam nors perduoti kokią nors mintį ar reikalą labai ypatingu būdu, sakome: „Įsidėk į širdį".

Širdžiai žmonės suteikė tokios didelės simbolinės reikšmės, kad mes kalbame apie džiaugsmo ir skausmo suteikimą net Dievo Širdžiai.

Kada žmonės nori kokį nors reikalą ar asmenį ypatingu būdu pavesti Dievo ar Šv. Marijos, globai, paveda Jų Širdims.

Lietuvių tautos veikų dauguma savo šalį ir savo tautą mylėjo taip giliai ir kilniai, kad nepasitenkino joms gero siekti tik žemiškais keliais, tik savo jėgomis, o rūpinosi jas ir jų reikalus pavesti Jėzaus ir Marijos Širdims. Jie siekė savo tėvynę, savo tautą padaryti ne tik savo širdžių šventu objektu, bet norėjo išprašyti joms ypatingą Jėzaus ir Marijos globą. Lietuvoje buvo vestas platus apaštalavimas paaukoti Švenčiausiai Jėzaus Širdžiai atskiras šeimas ir asmenis. Galutinai 1934 metų liepos 1 dieną — pirmojo Lietuvos Tautinio Eucharistinio kongreso metu pati Lietuvos šalis ir tauta buvo paaukotos Švenčiausiai Jėzaus Širdžiai.

Jeigu negalime nieko pasakyti apie ankstesnius laikus, tai nuo Šv. Marijos apsireiškimo Šiluvoje lietuviai rišosi daugeliu ryšių su Šv. Marija. Lietuvoje gi buvo tradicinė praktika be išimties, kad nuo vaiko dienų kiekvienas lietuvis katalikas buvo įrašydintas į Šv. Marijos škaplieriaus ir rožinio brolijas. Ištikus Lietuvą mūsų gyvenamai baisiajai nelaimei, norime ją pavesti dar ypatingajai Šv. Marijos globai. To jausmo vedami Lietuvos vyskupai yra padarę Lietuvos paaukojimo Šv. Marijos Nekalčiausiai Širdžiai aktą. Norėjome tuomi savo tėvynei ir tautai išmelsti ypatingą Marijos globą, norėjome taip pat, kad ir mūsų kiekvieno meilė savo tėvynei ir tautai taptų kuo kilniausia.

Šiais metais tuos visus įvykius atsiminkime ypatingu būdu. Šiemet sukanka 20 metų nuo Lietuvos paaukojimo Šv. Jėzaus Širdžiai. Šiemet yra iš viso pirmieji, o mums dabar gyvenantiems ir paskutiniai Marijos Metai.

Mūsų tremtiniai yra išvaikyti iš tų pastogių, kurių dauguma Lietuvoje buvo paaukotos Švenčiausiai Jėzaus Širdžiai. Per ilgus tremties metus susikūrė daug naujų šeimyninio gyvenimo židinių. Jie beveik visi dar nepaaukoti anoms Švenčiausioms Širdims.

Šiuos tat metus, lietuviai, atžymėkime ypatingu būdu.

Pirma. Paaukokime Jėzaus ir Marijos Širdims visas lietuvių šeimas visame pasaulyje, kurios svetur Joms dar nebuvo paaukotos. Tokį paaukojimą galima ir dera pakartoti ir toms šeimoms, kurios Lietuvoje buvo jį padariusios. Kiekvienas tepadaro tai iš meilės savo šeimos židiniui. Tai turės didelės reikšmės pačioms šeimoms.

Antra. Padarykime ypatingų maldų ir aukos darbų dienomis už kenčiančią Lietuvą ir mūsų tautą tas keturias šių metų dienas: Lietuvos paaukojimo Švenčiausiai Jėzaus Širdžiai (liepos 1 d.), Jėzaus Širdies šventės dieną (liepos 25 dieną), Lietuvos paaukojimo Šv. Marijos Nekalčiausiai Širdžiai (gegužės 13 d.) ir Šv. Marijos Nekalčiausios Širdies šventės dieną (rugpiūčio 22 d.). Skaitome, kad šiais metais viso katalikiško pasaulio vyskupai skiria savo tikintiesiems maldų ir atgailos dienas už pavergtas ir kankinamas tautas. Už savo tautą mes patys turime daugiau aukotis negu kiti už ją. Pagalbos melsdami jos ir išmelsime. Jos melsdami patys labiau pamilsime savo tėvynę tokia meile, kuri yra verta krikščionių meilės vardo.

Šiais metais pakartotinai sudėkime į Jėzaus ir Marijos Širdis Lietuvos, mūsų tautos ir kiekvienas savo šeimos reikalus. Jų meilė ir mūsų širdyse tebūna gili ir šventa.

LIETUVAITĖ PASAKOJA APIE GYVENIMĄ LENKIJOJE

Š. m. balandžio 5 d. Londono uoste iš lenkų laivo "Lublin" išlipo 13-kos metų lietuvaitė Marytė Penikaitė, pati viena keliaujanti pas savo tėvą į Kanadą. Karo metu Marytė su savo motina atsidūrė Lenkijoj, o tėvas pateko į Vak. Vokietiją. Prieš penkeris metus mirė Marytės motina, ir mergaitė buvo paimta į prieglaudą, o tėvas, tuo laiku emigravęs į Kanadą, pradėjo rūpintis atsiimti dukterį. Po ilgo susirašinėjimo ir vaikščiojimo po įstaigas, kai visos viltys atgauti dukterį atrodė žuvusios, Marytei Varšuvoje buvo išduoti dokumentai, ir, lyg kokiam pokštui, balandžio 1 d. ji buvo pasodinta Gdynėje į prekinį laivą. Taip ji atsidūrė laisvame pasaulyje. Londono uoste viešnią iš Šiaurės pasitiko DBL S-gos atstovas Žukauskas ir laikinai ją apgyvendino Lietuvių namuose. Po savaitės ji išplaukė į tolimesnę kelionę okeaninio laivo I klasės kabinoje. Anoje Atlanto pusėje jos nekantriai laukė išsiilgęs tėvas. **Apie gyvenimo sąlygas Lenkijoje** jaunos keleivės netenka klausti. Tai matyti kad ir iš jos apsirengimo ir pasiruošimo tolimai kelionei: ji išlipo iš laivo Londone neturėdama ne tik jokio ryšulėlio, bet net dantims šepetėlio. Rankoje laikė pluoštelį dokumentų, suvyniotų į laikraštinį popierių. Lietuvių rūpesčiu Londone ji buvo aprengta ir aprūpinta reikalingiausiais kelionei daiktais. Dokumentams laikyti Tautos Fondas padovanojo jai naują rankinuką. Sužinojusi apie T. Fondą, labai sujaudinta dėl nuoširdaus priėmimo, ji **pasižadėjo suaugusi būti Fondo rėmėja, ligi Lietuva bus išlaisvinta.**

Mergaitė pasakoja, kad **karo metu patekę į Lenkiją lietuviai yra labai persekiojami** ir dažnai ištremiami atgal į Sov. Sąjungą, greičiausiai į Sibirą. Ji žino įvykį, kada moteris, kurios atėjo suimti mirė širdies smūgiu. Priešingai pastaruoju metu plintančioms kalboms apie tariamą tikybos laisvę už geležinės uždangos, mergaitė sako, kad bažnyčių lankymas yra surištas su dideliu pavojumi. Ji pati galėjusi tik slaptai išsprukti iš prieglaudos ir niekam nežinant nueiti į pamaldas. Jei apie tai būtų sužinojusi prieglaudos vadovybė, tai ji būtų atsidūrusi "pataisos namuose". Vyresnio amžiaus žmonės, jeigu turi valdinės tarnybas, į bažnyčią eiti nedrįsta. Nors bažnyčios yra pilnos, bet tarp maldininkų sunku sutikti vidutinio amžiaus žmonių. Paprasti žmonės, darbininkai ir keleiviai traukiniuose, kuriuos jai teko matyti Lenkijoje, — visi rodė neapykantą sovietams... Kiekvienas norėtų būti jos vietoje ir išsprukti į laisvąjį pasaulį, deja, ji buvo vienintelė iš milijonų, kuriai nusišypsojo laimė.

M. Penikaitė, kaip rodo jos Varšuvoje išduoti dokumentai, yra kilusi iš Raseinių apskrities. Jos tėvas dabar gyvena Toronto mieste.

(ELTA).

ELTOS ŽINIOS

* **Gautomis iš JAV žiniomis,** VLIKą sudarančių grupių centrai New Yorke yra bendrai pasisakę VLIKo uždavinių, organizacijos ir darbo gairių reikalais. Šis pareiškimas buvo numatytas svarstyti gegužės pradžioj, kad, pirmininkams atvykus, galėtų būti baigtas paruošti. Visos grupės pareiškė vieningai, kad VLIKas bet kuriomis tarptautinės politikos sąlygomis turi reikšti tautos politinę valią šioje geležinės uždangos pusėje, vadovauja išlaisvinimo akcijai ir yra galutinis jos reikalų sprendėjas. Be pasitarimo su grupių centrais, ryšium su pirmininkų nuvykimu, JAV-se svarstoma lietuviškų veiksnių konferencijos programa. Numatoma, kad susirinks VLIKo ir VT pirmininkai, įgaliotas Lietuvos ministeris Washingtone, ALT vykdomasis komitetas, LLK, be to, ir MLT prezidiumo pirmininkas E. Simonaitis. Numatyta informacinė dalis, kur bus išklausyta apie šių veiksnių veiklą pranešimų, ir programinė, kur numatoma pasikeisti nuomonėmis visais aktualiaisiais Lietuvos laisvinimo reikalais. Ar ryšium su pirmininkų atvykimu į JAV galės įvykti platesnė politinė konferencija, paaiškės iš pasitarimų veiksnių konferencijoje. Galimas dalykas, kad į veiksnių konferenciją dalyvauti bus pakviesti ir atskiri asmenys.

* **Bonnoje miesto teatre** ruošiamas iškilmingas deportacijų iš Pabaltijo kraštų minėjimas, kuriame dalyvaus Pabaltijo valstybių ir Vak. Vokietijos vyriausybės bei visuomenės atstovai. Taip pat numatoma suruošti spaudos konferenciją, nušviečiant dabartinę padėtį okupuotuose Pabaltijo kraštuose ir apeliuojant į laisvojo pasaulio sąžinę, kad jiems padarytoji Sovietų skriauda būtų atitaisyta.

* **Kaip Berlyno konferencijos** metu mūsų veiksnių stebėtoju į Berlyną buvo nuvykęs URT valdytojas Dr. P. Karvelis, taip dabar, Baltų Tarybos įgaliotas, Ženevoj vykstančios konferencijos metu stebėtojas yra estų min. Selters. Jis su laisvinimo veiksniais palaiko nuolatinį ryšį.

* **Mažosios Lietuvos Tarybos** prezidiumo pirmininkas ir VLIKo narys E. Simonaitis aplankė Čikagą, Detroitą ir kt. lietuvių kolonijas, informuodamas apie MLT ir kt. veiksnių veiklą. Mažlietuvių pastangomis ir planais rodoma gyvo susidomėjimo. E. Simonaitis yra užmezgęs glaudų kontaktą taip pat su ALT vadovybe.

* **Prieš Berlyno konferenciją** ypač daug išplatinta kruopščiai paruošto memorandumo apie Baltijos valstybių patirtį santykiuose su Sovietais Vakarų Europoje. Jo apie pusantro tūkstančio buvo paskleista Prancūzijoje tarp senatorių, vyriausybės narių, atstovų, spaudos, radijo, aukštosios dvasininkijos ir visuomenės veikėjų. Iš atsilepimų matyti, kad memorandumas padarė gerą įspūdį ir daugelis pritaria baltų kovai dėl savo nepriklausomybės atstatymo. Nebuvo gauta nė vieno priešingo pareiškimo. Tat rodo, jog prancūzų veikėjai yra linkę eiti tradicine tautų laisvės linkme. Visa eilė atsiliepusiųjų pavergtųjų Pabaltijo respublikų laisvės reikalą priėmė ypač šiltai, tvirtai pasisakydami už jų išlaisvinimą. Dar šilčiau už prancūzų parlamento narius bei senatorius atsiliepė prancūzų žurnalistai ir spaudos žmonės, pasisakydami prieš pavergtiesiems kraštams daromą okupantų skriaudą. Ta pačia proga kai kurie iš jų pasako nemaža karčių žodžių tiems Vakarų veikėjams ir valstybininkams, nurodydami net jų vardus bei pavardes, kurie bolševikų pavergtuosius kraštus perleido sovietiniam despotizmui. Toks žygis, kaip pažymi, "tiesiog sumaišo dvasią ir užmuša moralinį jausmą". Pageidaujama ir ateity daugiau panašios rūšies gerai dokumentuotų leidinių ar memorandumų, kurie plačiau suinteresuotų politikus ir visuomenės veikėjus.

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

VIENIŠAS VIGI

Kaimyninėj bažnyčioj skambino tris ketvirčius. Viktoras dar turėjo pakankamai laiko, nes beveik visuomet įlįsdavo į klasę, suskambant paskutiniam skambučiui. Tuo pat metu kitoj gatvės pusėj jis pamatė mergaitę įstabiai žiūrint į netoli esantį šermukšnių medį. Mažas kačiukas kniaukė jo šakose. Šaukdama kačiuką, mažytė iškėlė savo mokyklos krepšelį prie medžio. Nedrąsiai išlindo niauksėdamas kačiukas iš po lapų ir nuslydo ant mergaitės krepšio. Paskui prisiglaudė prie mergaitės meilindamasis ir dingo sode. Tas vaizdas sujaudino Vigi. Kokios geros ir skaisčios jam pasirodė mergaitė ir kačiukė. Jam atrodė, jog jis pats yra tas mažas kačiukas, nedrįstąs šokti iš medžio viršūnės. Tas gyvulėlis surado pagelbininką, o jį kas galėjo užstoti? Viktoras nė nepagalvojo, kad ateity jį užstos irgi mergaitės prieš jo įširdusius persekiotojus. Eidamas tolyn, galvojo: „Šiandien man vėl neduos ramybės, nes vakar nebuvau šaudymo pamokoj". Jis jau iš anksto jaudinosi dėl būsimo pažeminimo. Prisiminė apie penkiasdešimt centimų, uždirbtų pas anglių prekiautoją Hagerį, bet jų vistiek nebūtų užtekę, kad galėtų įsirašyti į šaudymo pamokas . . .

Linksma vasaros saulė šypsodamosi žvelgė į klasę per langą, kada prasidėjo pirmoji pamoka. Staiga didžiulis šešėlis išaugo prieš Vigį.

Tai buvo mokytojas, kuris palietė jo ranką.

— Kaip tau atrodo, Viktorai? Truputį tamsios, ką? O... ausys? Taip pat nepeiktinos! Marš, greit prie šulinio!

Tai sakydamas mokytojas visiškai negalvojo, kad vėliau jam uždės naują pravardę: Negus. Jonas Grob, aristokratų vaikas, jau buvo visa tai pertraukai paruošęs.

— Asiliukas Gamper turėjo nuplauti savo juodas letenas! — šaukė jis iš kitos pusės kiemo, pasibaigus pamokai.

— Eikš čia, liesasis asile; prieš įeinant į klasę, dar kartą tave pašventinsiu per nugarą. — Tuoj prasidėjo persekiojimas prie šulinio. Po pertraukos Vigi visas šlapias kaip žiurkė atsisėdo pirmam suole. Mokytojas dar kalbėjosi su kažkuo apatiniam aukšte. Staiga Viktorą kažkas pagriebė iš užpakalio ir nutempė prie lentos.

— čia mieli ponai, iš tautų sąjungos — šaukė Grob — pristatau jums jo ekscelenciją imperatorių Haile Selasie iš Abisinijos, žinomą Neguso vardu. Tai valdovas, turįs liūto veidą ir negro odą.

Visoj klasėj pasklido juokas.

— O aš, — tęsė kalbėtojas, — aš esu žemasis lakūnas Mittelholzer ir turiu garbės — kalbėjo žemai nusilenkdamas — pristatyti ir išaiškinti jo ekscelencijai pirmojo jo valstybės lėktuvo veikimą. Matysit, kaip puikiai viskas veikia. Visiškai kaip žaisliukas. Štai, mielas pone Negus! Pirmiausia pastūmėkit šitą rankeną, nusilenkit tris kartus į rytus barzda prieš vėją ir... upa!... Jau skrenda per Etijopijos sieną.

Smarkus smūgis nutrenkė mažąjį prie durų; ten jis užkliuvo ir parkrito. Visa klasė žvengė iš pasitenkinimo, o kai kurių mergaičių nepatenkinti balsai dingo triukšme. Vigi lyg nesavas atsistojo ir grįžo į savo suolą. Tuo metu įėjo mokytojas. Klausiančiu žvilgsniu perbėgo klasę, kurioje dar vis girdėjosi kažkoks murmėjimas; sustojo ant drebančio Vigi, galiausiai ant Jono Grob. Paliko juodu po pamokų.

— Kaip puiku! Gerai padaryta su tuo žiauriuoju Grob — džiaugsmingai sakė mergaitės, žiūrėdamos pro rakto skylutę. Kitos gi buvo neramios:

— Kad tik Vigi mokėtų apsiginti.

Bet Vigi nesigynė. Tylėjo atkakliai. Nors mokytojas stengėsi sužinoti, kas įvyko, norėdamas visą tiesą sužinoti, bet Vigi tylėjo. Prie jo stovintis Jonas Grob neramiai laukė. Mokytojas nepatenkintas pakraipė galvą. Galų gale, vyresnįjį pabaręs, abudu paleido. Draugai laukė jų prie išėjimo. Jonas iššoko pro duris šaukdamas:

— Cha, cha, cha, asiliukas Gamper nė lūpų nesujudino. Žinojo gerai, kad paskui būtų gavęs nuo manęs į kailį... tas paikas... kvailutis...

Niekas kaip kitu metu nesijuokė. Kai kurie žvilgsniais sekė Viktorą, kuris leidosi, kaip užsiundytas gyvulėlis, per liepžiedžių alėją namo. Kitas dienas mažasis Gamper gyveno truputį ramiau. Įžeidinėjimai sumažėjo ir net pasidarė reti. Bailiai prisiartino per pertrauką prie vienos berniukų grupės. Bet tie nutraukė pasikalbėjimą ir atstūmė jį:

— Eik sau, bėk iš čia. Nesupranti tu dar, ką mes kalbam. Dar visai nepribrendęs. Vos tik pusiau iš kiaušinio išsiritęs. Tau dar reikia iš kevalo gabaliukų išsilaisvinti.

(Bus daugiau).

PENKMEČIO PROGA

"Diena ta, kai nuo čia vėl šypsosis
Mes sugrįšim tėviškės paguost,
Jai pakelti palenktą jos galvą
Mūsų darbo vainiku papuošt".

Kaip kibirkštis išlėkusi į erdvę, užgeso veiklos metai penkeri. Nors ir neilgas laiko tarpas, bet vis dėl to gyvenime šis tas. Prieš penkeris metus buvai tu vienas. Šiandien raudoni, mėlyni, gelsvi, žali ir violetiniai kaklaraiščiai lydi tave. Ir tu žinai, jog tavo šūkis Dievui — Tėvynei nebepražus, jei tavęs jau ir nebus.

Džiugu, kai išgirsti svečioj padangėj suskambant dainą graudžią, ilgesingą, kurioje pajunti savus laukus, miškus... O dar linksmiau, kai sklinda šie mielieji žodžiai iš krūtinių brolių, dar nemačiusių tėvynės. Ir tu tikrai žinai, jei ne šiandien, tai gal po metų, po kitų sugrįši į tą numylėtą kraštą jau nebe vienas, bet su keliolika, kurie tave lydės.

Žinau, jog daug esi keliavęs, matęs. Daug džiaugsmo, laimės valandų tu turėjai svečiose šalyse. Matei žavingas Alpes, didingus vandenynus, bet pajutai, kad neatstos jie tėviškės tavosios klonių, čiurlenančių upokšnių, ramiųjų vakarų. Jieškojai žiburių, paklydęs kalnuose, ir pamatei, kad tavo laimės žiburys — tai Lietuva. Nors tas kelias, vedantis į žiburį, ir erškėčiais būtų klotas, gerai žinai — tu nepabūgsi.

Tad mielas broli, — pirmyn pradėtuoju žingsniu, Dievui — Tėvynei — Artimui aukodamas savas jėgas!

TRIGUBA ŠVENTĖ

Gegužės 2 d. mus sujungė triguba šventė: 5-kerių metų įsikūrimo Argentinoje sukaktis, šv. Jurgis ir Motinos Diena.

Šventę pradėjom šv. Mišiom, kurių metu giedojo oktetas, vadovaujamas sk. v. Vyt. Cibavičiaus.

Po pamaldų rikiavomės salėje iškilmingai sueigai, kurią pradėjome Maironio "Kęstučio mirties" prologu. Trumpu žodžiu sktn. V. Lesniauskas pabrėžė, kad turime ir toliau, žengdami į šeštuosius gyvavimo metus, prisiminti savo įkūrėjo L. B. Powelio žodžius: "naikinti piktą pasaulyje, o pirmiausia pačiam savyje". Šios iškilmingos sueigos proga sesė Alė M. Namikienė davė paskautininkės įžodį, o po to ir kun. dr. A. Kleiva prisiekė mūsų kilniam šūkiui: Dievui, Tėvynei, Artimui.

Džiugu, kad nepamiršo mūsų vyr. sktn. Dr. D. Kesiūnaitė ir ses. vyriausias dvasios vadas sktn. kun. S. Yla, atsiųsdami savo sveikinimus. Be jų, mus sveikino Argentinos Lietuvių Bendruomenės pirm. gerb. I. Padvalskis, pasidžiaugdamas lietuvišku jaunimu ir linkėdamas toliau eiti savo užsibrėžtu keliu. Sktn. gen. T. Daukantas savo sveikinimu sustiprino mažuosius ir didžiuosius. Išlydėdami draugovės vėliavą, baigėme iškilmingą sueigą.

Meninėj daly pirmiausiai pasirodė naujai įsikūręs oktetas, sudainuodamas: „Gaudžia trimitai" ir „Tykus buvo vakarėlis". Mūsų mažosios „Voveraitės" įscenizavo „Du gaideliai". Netrukus išvydome mažųjų „Nykštukų chorą", o po to „Šustą", „Mikitą" ir "Lenciūgėlį", kuriuos pašoko „Lapinai" ir „Voveraitės". Po vienos kitos, kartu su publika dainuotos, dainos vienas iš mažiausių prabilo:

„Tau priskynėm daug gėlių
iš žaliųjų pakelių
Tau, mamyte, tau sena,
švies saulutės šypsena".

Kartu su juo ir mes sveikinome mamytes, įteikdami po mažą gėlelę, o tie, kurie paliko jas Lietuvoje, ar jų visai jau nebeturi, sudėjom gėles Motinų Motinai. Brolis ir sesė, skambant „Marija, Marija", nunešė jas prie Aušros Vartų Marijos altoriaus.

Po poros sesių dainų ir bendros „Eisim, broleliai, namo" baigėm šią sueigą.

BUENOS AIRES

GRAŽI SUKAKTIS

Pilypas Vaitkevičius gegužės 1 d. šventė savo vardines ir 50-ties metų amžiaus sukaktį. Ta proga jo pasveikinti suėjo Sporto Klubo "Kovas" nariai, kaip savo vėliavos kūmą ir rėmėją, Bendruomenės atstovai ir kiti visuomenininkai. Sukaktuvininkas savo kavinėje „Kaune" visiems svečiams surengė šaunią vakarienę, kurios metu buvo pasakyta kalbų, linkint sėkmingos darbuotės lietuvių visuomenėje ir asmeninės laimės peržengus šimtmečio pusę. P. Vaitkevičius yra nuoširdus visuomenininkas, ARLB Tarybos vicepirmininkas ir kultūrinių reikalų rėmėjas.

⁎ **Kun. Adolfas Klimanskis** yra paskirtas mokytoju paruošiamojoje Mercedes vyskupijos seminarijoje, Guanaco mieste, Buenos Aires provincijoje. Balandžio pabaigoje jis buvo atvykęs suteikti moterystės palaiminimą A. Karpinskaitei ir B. Deveikiui, taip pat dalyvavo jų vestuvėse. Gegužės 1 d. kartu su savo tėveliu R. Klimanskiu išvyko atgal į savo paskyrimo vietą.

⁎ **Lietuvių Tautinis Ansamblis** „Daina" rengiasi pastatyti gražų veikalą „Siuvėjų dienos Silmaičiuose", kuris buvo vaidinamas Kauno Valstybiniame teatre. Tiksli data dar nėra numatyta.

⁎ **P. ir Kaz. Baguškai**, nuoširdūs lietuviai patriotai, baigė statytis įsirengti patogius namus.

⁎ **M. Tūbelytė** kartu su savo šeimininku lėktuvu išskrido į Š. Ameriką. Ten mano pabūti apie pusę metų, po to dar žada aplankyti Europą. Ji turi Victoria miestelyje nuosavus namus. Šiomis dienomis ji yra gavusi Argentinos pilietybę.

⁎ **Aleksandras Raugalas**, turįs valgomų prekių ir gėrimų parduotuvę, c. Oncativo, Avellaneda, pasistatė didelius dviejų aukštų namus.

⁎ **Celina Sauchuk**, lietuvaitės ir ukrainiečio duktė, yra atvykusi iš Plaza Huincul, Neuquen, į Buenos Aires tvarkytis dokumentų kelionei į Kolumbiją, kur gyvena jos dėdė solistas Antanas Paukštys, pereitais metais lankęsis mūsų kolonijoje. Ji šiuo metu yra apsistojusi pas savo motinos kaimyną p. P. Sakalauską Avellanedoje.

⁎ **Pijus Sruoginis** iš La Rioja miesto buvo atvykęs į Buenos Aires. Jo sūnus Karolis mokosi T. T. Pranciškonų mažojoj seminarijoj, Moreno. Jis aplankė savo sūnų, pravažiuodamas pro Kordobą aplankė dukterį, studijuojančią universitete, taip pat ir visus savo pažįstamus šiuose miestuose.

⁎ **Pijus Mikulevičius**, gyv. nuosavuose namuose, c. Mansilla 4923, Avellaneda, šiomis dienomis jau gavo pensiją. Anksčiau jis dirbo fabrike.

⁎ **Pijus Gudelevičius**, „Laiko" atstovas, išvyko kuriam laikui į Kordobą. Jis rūpinsis p. p. Stankūnų padovanotos vilos remonto reikalais, o paskiau aplankys „Laiko" prenumeratorius.

⁎ **Iš Lietuvos gauta** skaudi žinia, kad ten, eidama 57 metus, mirė Julija Paserbskytė Grigalauskienė, Argentinoj gyvenančių Ant. ir A. Paserbskių sesuo. Žinia gauta per Š. Amerikoj gyvenantį jų brolį.

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Adelės Karpinskaitė ir Bonifacas Deveikis balandžio 30 d. Aušros Vartų bažnyčioje su religinėmis apeigomis sukūrė naują lietuvišką šeimą. Moterystės sakramentą jiems suteikė kun. A. Klimanskis, asistuojant kun. J. Margiui. Santuokos liudininkais buvo Marija Šidlauskaitė ir Albertas Karpinskis. Po religinių apeigų bažnyčioje Lietuvių Salėje buvo šaunios vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo apie 300 lietuvių ir vietinių svečių. Povestuvinei kelionei jaunavedžiai pasirinko Kordobą, kur praleido keletą savaičių.

Bonifacas Deveikis yra veiklus Lietuvių Jaunimo Dr-jos narys, Šv. Cecilijos choro choristas ir gabus vaidintojas, daug kartų matytas Lietuvių Salės lankytojams svarbiuose vaidmenyse. Be to, jis yra svainis žinomo didelio lietuviškos kolonijos darbuotojo p. Zef. Juknevičiaus.

Jaunavedžiams tenka palinkėti daug šviesių dienų šeimos gyvenime.

⁎ **Honorata Marcelė Čiuikienė** gegužės 8 d. susižiedavo su Kostu Arasimavičium.

⁎ **Elena Burdienė**, kuri turėjo operaciją, dabar jau sveiksta savo namuose.

⁎ **Uršulė Simanavičienė**, gyv. Dock Sude, turėjo skaudžią akių operaciją. Operacija pavyko gerai, ir ligonė sveiksta savo namuose.

⁎ **Stasė Pašešiūnienė** vokiečių ligoninėje buvo paguldyta sunkiai operacijai, bet jau dabar grįžo į namus ir pamažu sveiksta.

⁎ **Jonas Rukšėnas**, sustiprėjęs po sunkios operacijos, vėl pradėjo darbuotis baldų dirbtuvėje. Jo padarytus baldus pirkėjai labai vertina.

⁎ **M. Paserbskienė**, paralyžiaus liga sirgusi virš mėnesio laiko, baigia sveikti. Gydosi savo namuose.

⁎ **Jonas Fialkauskas**, gyv. Buenos Aires, turėjo smarkų apendicito priepuolį, bet po greitos gydytojų pagalbos ligonis jaučiasi gerai. Prižiūrimas gydytojų ir žmonos baigia sveikti savo namuose.

⁎ **P. Kulišauskaitė - Jaremczuk**, gyv. Villa Insuperable, savo namuose nelaimingai krito nuo laiptų ir sunkiai susižeidė. Bet, suteikus greitąją pagalbą, vyro ir sūnaus prižiūrima, baigia sveikti.

⁎ **Eduardas Vaitkevičius** serga ir jau antras mėnuo guli Evitos poliklinikose, 2 aukšte, 4 salėj, 3 lovoj, Lanus.

ROSARIO

PAGERBĖ MOTINAS

R. Liet. Bendruomenė gegužės 2 d. surengė Motinos Dienos minėjimą. Ryte Šv. Kazimiero parapijos klebonas atlaikė sudėtines šv. Mišias už gyvas ir mirusias motinas. Apie motinos meilę ir jos duodamą pasiaukojimo pavyzdį pamokslą pasakė kun. K. Vengras MIC.

Po pietų 4 val. buvo sukalbėtas rožančius už motinas, o po to parapijos sode buvo vermutas ir trumpa programėlė. Ta proga kalbas pasakė B. Kaušpadas, K. Liutkevičius, Z. Stasevičius ir A. Švarlys. Eilėraščių gražiai padeklamavo P. Brikaitė, O Tičionytė ir S. Kriaučiūnaitė. Varžytinių būdu buvo loterijon išleisti keli vertingi dalykai. Mūsų lietuviškas choras sudainavo visą eilę lietuviškų liaudies dainų.

Reikia pažymėti, kad buvo džiugu bažnyčioje matyti keleta naujų lietuviškų veidų. Tie patys dalyvavo ir Motinos Dienos minėjimo programoje.

LIETUVIŠKŲ DRAUGIJŲ VEIKLA

Rosario lietuvių kolonijoje yra keletas lietuviškų draugijų. Stipriausią ir gyvą veiklą išvysto Rosario Lietuvių Bendruomenė. Ji dažnai daro susirinkimus ir parengimus. Sena yra Aušros Žvaigždės draugija, bet maža kuo pasižymi, nors turi nuosavybę 1 de Marzo (Villa Diego) miestelyje. Narių skaičius mažas. Yra Gyvasis Rožančius, kuris kas mėnesį daro pamaldas ir susirinkimus, bet narių skaičius taip pat mažas. Dar yra vadinamas Lietuvių Klubas, kuris turi šiek tiek lietuvių, bet pas juos daugiausiai lankosi slavų kilmės žmonės. Kiti kalba apie juos, kad "raudonai" nudažyti, nes, šalia prezidento Perono pavęikslo, turi ir savo "prezidento" Paleckio atvaizdą. Na, tai spręskite!

Būtų gerai ir visiems naudinga, kad Rosario lietuviai savo draugijų veiklą labiau išjudintų, ypač kad uoliau dalyvautų šaukiamuose susirinkimuose. Kur judėjimas, ten ir gyvybė! **Jon. Petr.**

MIRĖ KAZIMIERAS RAKUTIS

Ilgą laiką sirgęs dusuliu, gegužės 8 d. Eva Peron ligoninėje mirė Kazimieras Rakutis. Velionis kartu su žmona daug metų turėjo krautuvę Saavedra ir Roca gatvėje. Todėl ir jo laidotuvėse gegužės 9 d. dalyvavo ne tik daug lietuvių, bet taip pat ir vietinių. Velionies brolis Juozas Rakutis pavyzdingai palaidojo Piedad kapinėse. Religines apeigas atliko TT. Marijonai. Liko liūdinti žmona ir duktė.

⁎ **A. Rakutytė** iš Buenos Aires buvo atvykusi į savo brolio laidotuves.

⁎ **Rosario Lietuvių Jaunimas** gegužės 1 d. parapijos sode surengė įdomias vaišes-asado. Dalyvavo vien tik jaunimas. Sveikintinas ženklas, kad mūsų jaunimas pradeda gyviau judėti. Gegužės 8 d. tas pats jaunimas padarė ekskursiją į Buenos Aires dalyvauti Motinos Dienos minėjime. Apie 23 ekskursantai vyko traukiniu į didžiausią lietuvių koloniją.

⁎ **J. Upzinaitė** gegužės 1 d. susižiedavo su vietiniu jaunuoliu. Jos tėvai ta proga surengė gražias vaišes, kuriose dalyvavo daugelis mūsų tautiečių.

⁎ **Nijolė Papečkytė** bendradarbiauja vaikų laikraštyje "Eglutėje", parašydama apie Argentinos gyvenimą, dalyvaudama uždavinių sprendimuose ir pati pasiųsdama savo sugalvotų uždavinių. Tai auga nauja plunksnos darbininkų jėga, kuri vėliau galės rašyti ir suaugusių laikraščiams. "Eglutė" leidžiama Bostone, JAV-bėse.

SANTA FE

NAUJA ŠEIMA

Olga Cinskaitė ir Stasys Kačiukas iškilmingai susituokė Don Bosco bažnyčioje. P. Olga yra nuoširdžių lietuvių Stasio ir Zosės Cinskų duktė. Vestuvių vaišėms jų namuose buvo susirinkę virš 150 svečių. Viktoras Kalėda tvarkė priimtuvių eigą. Povestuvinei kelionei jaunieji išvyko į La Falda, Kordobos kalnuose, o grįžę apsigyvens p. p. Cinskų namuose. Laimingos ateities!

⁎ **P. Jurgelionis** su dukra buvo išvykęs į Buenos Aires dalyvauti B. Deveikio vestuvėse. Ten pas gimines ir pažįstamus pasisvečiavęs, grįžo į savo namus.

⁎ **Eugenija ir Viktoras Kalėdai** buvo nuvykę į Rosario dalyvauti K. Rakučio laidotuvėse. Ten aplankė p. Kriaučiūnienę ir lietuvių bažnyčios vadovus TT. Marijonus. Paviešėję vėl grįžo atgal į Santa Fe.

⁎ **Teko girdėti**, kad mūsų kolonijai pamaldos vėl bus birželio mėnesį, bet tikslus laikas, manau, bus paskelbtas vėliau.

KORDOBA

BUVO GAŽIOS REKOLEKCIJOS

Kun. A. Kleivos Didžiąją Savaitę vestos trijų dienų rekolekcijos, nors oras pasitaikė lietingas, buvo gausiai lankomos. Ypatingai lietuviškose paamldose daug dalyvavo Velykų sekmadienį. Daugumas susitvarkė velykinę išpažintį ir per pamaldas ėjo prie Šv. Komunijos. Komp. Vyt. Kerbeliui fisharmonija pritariant, choras pagiedojo velykinių giesmių, kad net iš vietinių buvo susilaukta už gražų giedojimą pagyrimų. Kordobiečiai, reikšdami dėkingumą už pravestas rekolekcijas, kun. Kleivai surengė bendrus pietus p. p. Šulcų namuose, kur rekolekcijų vedėjas buvo apsistojęs.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame kun. A. Kleivai MIC už mūsų kolonijoj pravestas trijų dienų rekolekcijas, kurios visiems paliko gilų įspūdį. Jau seniai kordobiečiai neturėjo tokių gražių Velykų švenčių su lietuviškais pamokslais ir lietuviškomis pamaldomis, kurias ilgai prisimins. Šia proga norime išreikšti mūsų padėką taip pat Tėvų Marijonų Viršininkui kun. dr. P. Braziui, kurio rūpesčiu šios rekolekcijos buvo surengtos ir paprašyti, kad ir ateityje neužmirštų tolimos Kordobos kolonijos, kuri nors ir maža, bet taip pat reikalinga nuolatinių pastangų savo dvasiniam gyvenimui kelti. **Kordobiečiai.**

⁎ **Eduardas Meilutis**, K. ir P. Meilučių sūnus, rekolekcijų metu priėmė pirmąją Komuniją.

⁎ **Lankančių įvairias** aukštesnes mokyklas ir gimnazijas šiais metais jau yra 14 jaunuolių. Tą skaičių šiais metais papildė, įstodami šie mokiniai: į 1 klasę — O. Bendinskaitė (jos brolis Povilas jau antroj kl.), E. Kuncaitytė, R. Petrilaitė, K. Grabijolas ir K. Bagdonavičius. Universitetą lanko 8 jaunuoliai, o jų skaičių padidino abiturientas Vytautas Gabrėnas, įstodamas į aukštąją policijos mokyklą. Tai yra pasididžiavimas tokiai mažai Kordobos lietuvių kolonijai. **M. B.**

Alicia ir Kazimieras Telicen su savo dukrele Rosa po krikštynų. Jų dukrelės krikštynose dalyvavo beveik visi Tafi Viejo lietuviai. P. J. Čepėnas yra jų kūmas ir pagerbė juos atsiųsdamas "Laikui" jų fotografiją.

VILLA LUGANO

V. LUGANO LIETUVIAMS REKOLEKCIJOS BUS

Gegužės 20, 21, 22 *ir* 23 *dienomis*

Rekolekcijas veda kun. dr. A. Kleiva MIC. Tiksliau laikas ir vieta bus pranešti atskirais laiškais. Maloniai Kviečiami visi Villa Lugano lietuviai gausiai dalyvauti rekolekcijose.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 14 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **ČIUŽINIŲ, UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires.

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

SAVININKAS

parduoda gražų žemės sklypą 336 kv. m., Colombia ir La Rioja gatvių kampas, 4 de Junio (dvi kvadros nuo liet. bažnyčios). Kreiptis dėl smulkesnių informacijų: B. Rivadavia 1427, Avellaneda.

* **PARDUODAMAS SKLYPAS** lietuvių apgyventoje vietoje, Villa Sastre, Temperley. Kreiptis į **Mario Barbieri**, c. Chile 1376, Avellaneda.

* SKUBIAI PARDUODAMAS Baras-Restoranas, gatvių La Rioja ir Paraguay kampas, Avellaneda. Kreiptis į savininką **Sr. Gaspar Stremel**, T. E. 20 - 9380

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

TEMPERLEY

IŠ ĮVYKUSIO SUSIRINKIMO

Š. m. gegužės 2 d. p. p. Morkūnų namuose, Villa Sastre, įvyko ARLB Temperley Apylinkės narių visuotinis susirinkimas. Susirinkimui vadovauti vienbalsiai buvo pakviestas ARLB Centro Valdybos vicepirm. p. Vladas Veselauskas. Dienos pirmininkas sekretoriumi pasikvietė poetą p. A. Liačą. Praėjusio susirinkimo protokolą sk itė p. Liačas. Protokolui buvo įnešta viena pataisa, būtent, kad visos Temperley Apylinkės sekcijos veikia priklausomai nuo valdybos.

Sekantis dienotvarkės punktas buvo valdybos persiorganizavimas. Kadangi pirm. Vyt. Balčiūnas dėl laiko stokos iš pareigų pasitraukė, taip pat ir vicepirmininkas negali aktyviai pareigų eiti, buvo nutarta, kad išrinktieji nariai pareigomis iš naujo pasiskirstytų.

Tarp klausimų ir sumanymų, kurių buvo gana daug, buvo iškeltas šeštadieninės arba sekmadieninės mokyklos steigimo reikalas. Šiuo reikalu kalbėjo p. B. Platakis. Papildydamas p. Platakio kalbą, p. Veselauskas paaiškino, kad ir ARLB Centro Valdyba yra labai susirūpinusi šiuo reikalu. Net turi sudariusi prityrusių pedagogų būrelį, kuris mielai sutinka šiam kilniam darbui pasiaukoti. P. Ant. Repečka pabrėžė, kad, be mokytojų, dar yra opi problema, tai — patalpų klausimas. Ne visuomet yra patogu prašyti privačių asmenų, kad jie nuolat užleistų patalpas. S. L. A. atstovas p. J. Ascila, kuris dalyvavo tame susirinkime, pareiškė, kad ir Susivienijimo Lietuvių Argentinoje nariams šis klausimas rūpi ir jam atrodo, jog S. L. A. valdyba neatsakytų šiam kilniam reikalui savų patalpų. Šie p. J. Ascilos žodžiai susirinkusiųjų buvo palydėti plojimu. Susirinkimo pirm. p. Vl. Veselauskas tiek Centro Valdybos, tiek Temperley Apylinkės vardu padėkojo S. L. A. atstovui p. Ascilai. P. V. Balčiūnas painformavo apie pasitarimus su S. L. A. valdyba dėl bendro 50-ties metų lietuviškos spaudos atgavimo paminėjimo.

Susirinkusius pasveikino p. J. Ascila ir Hurlingham Apylinkės atstovas p. J. Kanapinskas. P. A. Repečka pasiūlė, kad p. Morkūnienė, kuri taip maloniai visuomet užleidžia savo patalpas ir taip nuoširdžiai prisideda prie Temperley lietuvių veikimo, būtų pakelta ARLB Temperley Apylinkės **garbės nare.** Šis pasiūlymas visų buvo vienbalsiai priimtas. Susirinkimą uždarė p. Vl. Veselauskas, paaiškindamas plačiau apie pasitarimus su S. L. A. valdyba ir pabrėždamas, kad atėjo laikas mokėti sugyventi su skirtingų pažiūrų lietuviais. Turime dabar visi vienytis, Ne taip daug mūsų yra, kad vieni kitus galėtume pirštais badyti, užbaigė sus-mo pirmininkas. Šie žodžiai susirinkusių buvo plojimais palydėti. **Dalyvavęs**

NAUJAS VALDYBOS SĄSTATAS

Gegužės 2 d. visuotiniame susirinkime ARLB Temperley Apylinkės valdyba persiorganizavo taip: pirm. — **A. Repečka**, vicepirm. — **A. Adomaitis**, sekr. — **B. Platakis**, ižd. — **M. Povilaitis**, valdybos narys — **M. Morkūnas.** Revizijos komisiją sudaro: pirm. — **E. Liačienė**, sekr. — **Vyt. Bartulis.** —

DARO PAŽANGĄ

Mūsų tautiečiai p. p. Mežanskai jau kelinti metai turi moderišką mėsinę Villa Sastre, Temperley. Jų sumanumas ir didelis pasiaukojimas darbui, visuomet švariai ir nuoširdžiai patarnaujant kaimynui, nuolat sutraukia vis daugiau pirkėjų. Klijentų tarpe turi lietuvių ir nelietuvių, kurie geriau eina ilgesnį kelią, kad tik galėtų pas lietuvius nusipirkti geros mėsos. Linkėtina p. p. Mežanskiams sėkmės ir toliau. — **K.**

MINĖS MOTINOS DIENĄ

ARLB Temperley Apylinkė Motinos Dieną minės š. m. gegužės 23 d. drauge su "Aušros" choru Av. Meeks ir 9 de Julio gatvėje, koplyčios salėje, Temperley. — **K.**

TEMPERLEY LIETUVIAMS REKOLEKCIJOS BUS

Birželio 10, 11, 12 *ir* 13 *dienomis*

Rekolekcijas veda kun. dr. A. Kleiva MIC. Tiksliau laikas ir vieta bus pranešti atskirais laiškais. Maloniai kviečiami visi Temperley lietuviai gausiai dalyvauti rekolekcijose.

MŪSŲ MIRUSIEJI

* **Gegužės 10 d.** mirė Kazimieras Žalauskas, 54 metų amžiaus. Sekančią dieną su religinėmis apeigomis palaidotas Sarandi kapinėse. Nuliūdime paliko žmoną ir du sūnus.

* **Jonas Daugirdas** gegužės 13 d. policijos buvo rastas negyvas Rivadavijos gatvėje Avellanedoje. Palaidotas Savivaldybės lėšomis.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E"

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

LIETUVI!

Jau nuo prieškarinių laikų lietuvių apgyventame Llavallol miestely, tarp didelių Bieckert, Firestone, Fortalit ir daugelio kitų fabrikų, kuriasi nauja europiečių kolonija. Labai geromis sąlygomis — įmokėjus vos $ 5000, — galima nusipirkti gražią vilą arba didelį žemės sklypą — lotą.

Teirautis pas *Kazimierą Leleivą,* Av. Antartida Argentina ir c. Bahia Blanca, Plaza Rotonda, Llavallol.

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS

Salta 596, Cap. T. E. 38 - 0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis:

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38 - 0042, darbo valandomis.

HURLINGHAM

NAUJA LIET. BENDRUOMENĖS VALDYBA

Gegužės 9 d. ARLB Hurlinghamo Apylinkė turėjo savo visuotinį susirinkimą, į kurį buvo susirinkę daugelis iš Hurlingham, Palomar ir kitų miestelių Bendruomenės narių. Svarbiausia dalis buvo naujos valdybos rinkimai. Naujon valdybon buvo išrinkti ir pareigomis pasiskirstė šiaip: pirm. **Vikt. Diminskis**, vicepirm. **J. Kanapinskas**, sekr. **inž. Vyt. Gogelis**, ižd. **J. Viliamas**, valdybos narys — **D. Gruodis**, kandidatais liko — **A. Lebeda** ir **A. Satkauskas.** Revizijos komisijon išrinkti — pirm. **E. Diminskienė**, nariais — **Kl. Juškevičius** ir **A. Dominas.** Naujajai valdybai linkėtina sėkmingo darbo šavose kolonijose.

HURLINGHAM IR PALOMAR LIETUVIAMS REKOLEKCIJOS BUS

Birželio 2, 4, 5 *ir* 6 *dienomis*

Rekolekcijas veda kun. dr. A. Kleiva MIC. Tiksliau laikas ir vieta bus pranešti atskirais laiškais. Maloniai kviečiami visi Hurlingham ir Palomaro lietuviai gausiai dalyvauti rekolekcijose.

BERISSO

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

"Mindaugo" Dr-ja kaip kasmet surengė Motinos Dienos minėjimą. Minėjimas buvo gegužės 8 ir 9 dienomis. Gegužės 8 d. "Mindaugo" Dr-jos patalpose susirinko didelis būrys pagerbti savo motinas. Minėjimą atidarė dr-jos pirm. J. Intas. Išsamią paskaitą apie šių dienų motinos pareigas auklėjimo srityje, skaitė kun. J. Margis. Po paskaitos Dr-jos mišrus choras, vadovaujamas Alf. Petraičio, sudainavo keleta liaudies dainų.

Motinos Dienai pritaikytas scenos vaizdelis "Laiškas motinai" buvo suvaidintas kolonijos jaunųjų vaidintojų. Vaidino: A. Simėnaitė, J. Trinskytė, N. Marcinkevičiutė ir L. Mikelaitis. Veikalą režisavo J. Stočkūnienė ir Pr. Strolia. Pabaigai L. Dūdytė, A. Simėnaitė ir Alf. Mikelaitis padeklamavo keleta eilėraščių. Programą tvarkė ir gražiai lietuviškai pranešinėjo "Mindaugo" Dr-jos sekr. stud. Val. Bukauskaitė.

Po minėjimo jaunimas linksmai pašoko, o vyresnieji dar kurį laiką pasikalbėjo.

Rytojaus dieną, sekmadienį, vietos bažnyčioje buvo sudėtinės šv. Mišios už visas gyvas ir mirusias motinas. Pamaldas laikė ir progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. J. Margis. O po pamaldų, 12 val. "Mindaugo" Dr-jos patalpose įvyko bendri pietūs, kurie sutraukė būrį mūsų tautiečių. — L. K.

* **Motinos Dienos proga** Gyvojo Rožančiaus narės surinko 463 pesus, kuriuos įteikė kolonijos kapelionui kun. J. Margiui MIC.

* **J. Tamoliūnas, P. Glemža** ir **St. Pieškaitė Račinskienė** jau kuris laikas serga. Visi guli Eva Peron mieste Instituto de la Carne ligoninėje.

* **P. Einoris**, vienas iš senųjų lietuvių, kuris laikas serga. Gydosi sabo namuose.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS ?

KAVINĖJE „K A U N A S"

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių — paršienos ir košelienos. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav.: *P. Vaitkevičius* ir *J. Zubrickas.*

Brasil 800 4 de Junio

KRAUTUVĖ „NARUŠIS Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360**, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

Su "FLASH ELEKTRONIKU" fotografuoju sužieduotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir kitas šeimų bei organizacijų šventes. ORGANIZACIJŲ VEIKLOS NUOTRAUKAS VELTUI PATIEKIU PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVUI IR SPAUDAI. Atlieku visus foto darbus.

L. KANČAUSKAS,

c. Mendoza 2249, Avellaneda, (prieš lietuvių bažnyčią), Tel. 20 - 9027 nuo 16 iki 20 val.

MAUDYKLĖS „KAUNAS"

sav. Vladas ir Konstancija Mašiokai

Sūraus vandens maudyklės, karšti ir šalti užkandžiai, malonus patarnavimas.

Agua Salada.

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS

(Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.

ISLETA 3317, Valentin Alsina

T. E. 20 - 9790

P i g i a i p a r d u o d a m a s ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis "Laiko" redakc. ar administracijoj.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

PARDUODAMAS MŪRINIS NAMAS iš 2 kambarių, valgomojo, virtuvės ir vonios su žemės sklypu. 2 kvadros nuo geležinkelio stoties ir 1 kvadra nuo kolektyvo. **Kreiptis į Stasį Žuką,** Quirno Costa 3441, Villa Caraza.

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* **„PENSION LITUANA"**, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

RADIO TECHNIKAS

V. R A M A N A U S K A S

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires

T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas**

SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS

Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)

4 de Junio

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

Imprenta de "L A I K A S"

Mendoza 2280 * Avellaneda

MR V. LISAUSKAS
51 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

14 DE MAYO 1954 — VII METAI Nr. 115

LIETUVIŲ EKSKURSIJA

Į LUJAN

BIRŽELIO 6 D.

Keliaujama uždarais autobusais (pullman). Kaina visiems — $ 18, —

Išvykstama 6,30 val. iš Lietuvių parapijos (Brasil ir Mendoza g. kampas, Avellaneda).

Dalyvauja: Šv. Cecilijos choras, Temperley, Villa Lugano ir Open Door lietuvių kolonijos.

Lietuvių pamaldos su pamokslu visų dalyvaujančių intencija 9,30 val.

TAD VISI Į LUJAN!

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Pranešame, kad Aušros Vartų Parapijos mokykloje lietuvių kalbos pamokos yra kasdien nuo 13.30 — 14 val. vyresniems berniukams ir mergaitėms, o nuo 14 — 14,30 val. — jaunesniems.

Šeštadieniais abiem skyriams, vyresniems ir jaunesniems tą pačią valandą, tik atskirose klasėse, nuo 16 — 17 val.

SVEIKINTINAS ŠV. KAZIMIERO SESERŲ DARBAS

Seserys Kazimierietės, atvykusios iš Š. Amerikos, Argentinoje pradėjo gražų kultūrinį darbą. Jos jau seniai darbuojasi prie lietuvių Aušros Vartų parapijos esančioje pradžios mokykloje, kuriai vadovauja su dideliu pasiaukojimu ir kruopštumu. Šioje mokykloje lietuvių vaikams dėstoma ir lietuvių kalba. Tačiau ne visi lietuviukai gali šia mokykla pasinaudoti. Todėl šiais mokslo metais Seserys Kazimierietės įsteigė šeštadieninę mokyklą. Į lietuvių kalbos pamokas gali ateiti visi vaikai kasdien, o šeštadieniais dar dėstoma ir Lietuvos istorija, geografija, dainavimas ir kiti lietuviški dalykai.

Reikia džiaugtis, kad lietuvių visuomenė palankiai sutiko ir įvertino gražias Seselių Kazimieriečių pastangas. Šios pamokos gausiai lietuvių vaikų lankomos, o jų tėveliai s malonumu seka savo vaikų pažangą lietuviškuose dalykuose. Tai sveikintinas reiškinys mūsų kolonijoje ir gera būtų, kad ir kitos lietuvių kolonijos, kurios dar šeštadieninių mokyklų neturi, kuo greičiau stengtųsi jas įsteigti. Mums lietuviams tai yra gyvybinis reikalas. Šioje šeštadieninėje mokykloje lankosi taip pat ir iš kitų kolonijų vaikai, ypač tie, kurie atvažiuoja šeštadieniais mokytis tautinių šokių.

DIDINGAS MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Šiais metais Motinos Diena buvo paminėta tikrai labai gražiai ir didingai. Minėjimą, kaip ir kasmet, surengė Moterų ir Mergaičių Dr-ja „Birutė".

Gegužės 2 d. Aušros Vartų bažnyčioje buvo sudėtinės šv. Mišios už visas gyvas ir mirusias motinas. Pamaldų metu buvo progai pritaikytas pamokslas, kurį pasakė kun. A. Kleiva, ir šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muz. V. Rymavičiaus, giedojo specialias giesmes. Birutės Dr-jos narės pamaldų dalyvius papuošė baltomis ir raudonomis gėlėmis, atitinkamai, ar motina yra gyva ar mirusi.

Motinos Dienos minėjimo programa buvo nukelta į gegužės 8 d., šeštadienį. Minėjimą Lietuvių Salėje pradėjo Birutės Dr-jos dvasios vadas kun. dr. A. Kleiva, trumpoj kalboj nusakydamas motinos reikšmę auklėjime ir jos pasiaukojimą savo vaikams.

Motinos Dienos prasmei atitinkantis vaidinimas buvo pradėtas po įžanginio žodžio. Buvo suvaidinta 7 veiksmų drama „Genovaitė", kurios pagrindinė mintis ir yra kaip tik motinos meilės ir žmonos ištikimybės iškėlimas. Tai yra legenda, kuri randama beveik visose kultūringų kraštų kalbose, o dauguma jų turi pagal tą legendą scenai paruoštus veikalus, nes tai tikrai gilios minties ir prasmingas, visiems kraštams tinkantis, veikalas. Veikalą režisavo p. Ona Bagdonienė.

„Genovaitės" dramą vaidino Lietuvių Salės lankytojams gerai pažįstami vaidintojai, bet buvo ir naujų priaugančių jėgų. Pagrindinę kunigaikštienės Genovaitės rolę puikiai įsigyveno A. Žekytė, jos vyro kunigaikščio Zigfrydo vaidmeny buvo P. Karavaitis, o suktojo Golo vaidmenį be priekaištų atliko senas scenos vilkas, vaidintojas ir režisorius, S. Derenčius. Kituose vaidmenyse pasirodė M. Derenčiūtė, N. Povilonytė, B. Sturevičiūtė, V. Bagdonaitė, A. Samauskas, A. Matukas, J. Kriščiūnas, B. Banys, V. Simutis, A. Paršelis, M. Povilaitis ir J. Bagdonas. Visi jie savo vaidmenyse jautėsi gerai, ir jų vaidyboje buvo galima jausti režisorės ranką. Kiekvieną veiksmą gausūs žiūrovai palydėjo nuoširdžiais ir stipriais plojimais.

Pasibaigus vaidinimui, kuris užtruko net po 12 val., publikos dėkingumo ženklan Marytė A. Čikštaitė veikalo režisorei p. Onai Bagdonienei įteikė puokštę gėlių, žiūrovams palydint gausiais plojimais.

Pabaigai mažųjų šokėjų grupė, vadovaujama p. Ant. Mikelionienės, dar pašoko keletą gražių tautinių šokių, kurie taip pat buvo plojimais palydėti.

Motinos Dienos minėjime buvo nepaprastai daug žmonių. Net didžiulė Lietuvių Salė nepajėgė visų sutalpinti. Tik didžiųjų metinių švenčių minėjimų programą rengėjai neturėtų taip perkrauti, kas iš tolimesnių vietovių atvykusius lietuvius pradeda atgrasyti nuo jų lankymo. Tokios šventės, kaip Motinos Diena, Vasario 16-toji, Tautos šventė ir kt. neturėtų tęstis ilgiau kaip 2-3 val. Tai būtų nuoširdus mūsų visų pageidavimas. Stv.

ARLB RŪPINASI MOKYKLOMIS

ARLB paskutiniame Centro Valdybos posėdyje, įvykusiame gegužės 6 d. tarp kitų dalykų buvo svarstytas ir priimtas kun. dr. A. Kleivos MIC patiektasis šeštadieninės mokyklos ir lietuviškojo jaunimo organizavimo planas. Pastarasis apima ne tik šeštadieninės mokyklos įkūrimo problemą, bet taip pat liečia ir kitus dalykus, kurie gali daug prisidėti prie jaunimo sielos kultūros, lietuviškosios dvasios atgaivinimo bei palaikymo. Planas apima įvairias meno šakas, lietuviškąsias organizacijas, akademinio instituto klausimą, sportą ir t. t.

Malonu girdėti, kad kaikurios li tuviškos kolonijos jau turi šeštadieninę mokyklą, tautinių šokių šokėjų grupę, sporto vienetus. Tikimės, kad panašūs dalykai sutrauks lietuvišką jaunimą ir jis, rasdamas juose tam tikrą malonumą, tuo pačiu pamils lietuvių kalbą ir mūsų Tautos kultūrines vertybes.

ARLB AVELLANEDOS APYL. KULTŪRINIS SUSIRINKIMAS

Gegužės 23 d., 17,30 val., sekmadienį, ARLB Avellanedos Apylinkė šaukia savo narių susirinkimą su kultūrine programa. Susirinkimas bus Lietuvių Salės svetainės patalpose. Programoje bus paskaita, a. a. Juozo Ališausko, buvusio Bendruomenės nario ir valdybos kandidato prisiminimas, pranešimai iš Tarybos posėdžio ir meninė programa. Po programos uždaras pasilinksminimas. Visi nariai ir nenariai kviečiami dalyvauti.

RUOŠIASI MINĖTI LIETUVIŲ SPAUDOS SUKAKTĮ

Argentinos Lietuvių Susivienijimas, norėdamas iškilmingiau paminėti lietuvių spaudos 50-ties metų atgavimo sukaktį, š. m. gegužės 1 d. sukvietė į savo patalpas kitų lietuviškų organizacijų ir spaudos atstovus pasitarti dėl bendro spaudos sukakties minėjimo. Pasitarime dalyvavo ARLB Centro Valdybos vicepirm. Vl. Veselauskas, "Laiko" redakcijos atstovas agr. A. Šantaras, ARLB Temperley Apylinkės valdybos pirm. Vyt. Balčiūnas ir sekr. B. Platakis, Kultūrininkų Būrelio atstovas J. Vedegys, Berisso "Nemuno" Dr-jos pirm. P. Dulkė ir Susivienijimo valdybos atstovai — pirm. J. Každaila, Vl. Šimoliūnas, K. Kliauga, L. Ribikauskas, V. Galvelis, Misiulevičius, P. Stalioraitis, Žeižys, J. Stalioraitis ir Rastėnis.

S. L. A. valdybos pirm. J. Každailos pavedimu įžanginį žodį tarė Vl. Šimoliūnas, pabrėždamas šio minėjimo reikšmę ir reikalingumą. Po p. Šimoliūno kalbėjo "Laiko" red. atstovas agr. A. Šantaras, pareikšdamas, kad "Laikas" rems šį minėjimą, ir taip pat pabrėžė, kad reikėtų ieškoti formos, jog šis bendradarbiavimas neliktų tik proginis, bet būtų nuolatinis ir nuoširdus. P. Vl. Veselauskas pareiškė, kad Bendruomenės tikslas ir yra kiekvieną lietuvišką veiklą paremti ir dėlto rems šį minėjimą visomis jėgomis. Šiai Susivienijimo iniciatyvai visi dalyviai nuoširdžiai pritarė. Minėjimas turi įvykti gegužės 22 d.

Po atstovų pasitarimo S. L. A. pirmininkas J. Každaila ir pirmojo skyriaus pirm. Vikt. Galvelis visus svečius pakvietė į salę, kurioje pirmasis skyrius buvo surengęs vermutą. Vermutas buvo pradėtas p. V. Galvelio įžangine kalba, kurioje jis pabrėžė, kad šios vaišės yra rengiamos pagerbti S. L. A. naująją valdybą. P. J. Každaila jam atsakė padėkos žodžiu. Sveikinimo žodį dar tarė buvęs S. L. A. pirm. p. H. Šinkūnas, „Nemuno" Dr-jos atstovas p. P. Dulkė, p. P. Stalioraitis, „Laiko" redakcijos atstovas p. Ant. Šantaras, Kordobos lietuvių vardu p. Vl. Šimoliūnas ir ARLB vardu p. Vl. Veselauskas. Vaišėse dalyvavo apie 300 žmonių.

Vermutui pasibaigus, S. L. A. valdyba dar panoro pasidalinti mintimis su kitų organizacijų atstovais. Visi vėl buvo pakviesti į S. L. A. raštinę ir visų buvo gyvai sprendžiamos galimybės suartinti visas lietuviškas organizacijas ir šiuo vieningu posūkiu padėti kertinį akmenį tvirtam Argentinos lietuvių veikimui.

Dalyvavęs.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Prie lietuviškos spaudos geresnio klestėjimo, aukodami „Laikui", prisidėjo šie naujieji Rėmėjai:

Po $ 50: B. Bačenskis ir A. Savickis.

Po $ 20: P. Dičpetris, V. Gražulevičius, J. Ulkė ir J. Žukas.

$ 10: S. Eidietis.

$ 5: B. Milijonas.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams „Laiko" Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

A. ✝ A.

Š. m. gegužės 25 d. 9,30 val. lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje, Avellanedoje, bus laikomos iškilmingos trejos šv. Mišios už a. a. ANTANĄ RIMŠĄ.

Šiose gedulingose pamaldose kviečia dalyvauti visus giminės, draugus ir pažįstamus.

Žmona, dukterys, sūnus ir žentai.

* **Ona Draugelytė Kurtinaitienė** kviečia visas gimines draugus ir pažįstamus dalyvauti gedulingose Šv. Mišiose už savo vyro a. a. **Andriaus Kurtinaičio** vėlę. Šv. Mišios bus gegužės 25 d. 10,30 val. lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje, Avellanedoje.

ROSARIEČIŲ EKSKURSIJA

Lietuviškas Rosario kolonijos jaunimas gegužės 8 d. traukiniu atvyko į Buenos Aires dalyvauti Motinos Dienos minėjime ir susipažinti su sostinės ir jos priemiesčių lietuviais. Atvyko apie 23 žmonės, kelių vyresnių lydimi. Visi dalyvavo Motinos Dienos minėjime Lietuvių Salėje. Sekmadienį Buenos Aires vyčiai su talka svečiams surengė Lietuvių Salės svetainėje asadą, kurioje dalyvavo, kartu su svečiais ir vietiniais, virš šimto žmonių. Asados metu svečius trumpu žodžiu pasveikino p. P. Sakalauskas, inž. J. Ramanauskas, svečias iš Kanados p. P. Baronas, „Laiko" redaktorius ir kt. Rosariečių vardu gražią kalbą, kviesdamas visus labiau vieniems su kitais bendradarbiauti, pasakė Rosario lietuviško jaunimo vadovas p. Vyt. Makauskas. Dar kurį laiką bendrai visi pasilinksminę, svečiai specialiu autobusu, vietinio jaunimo palydėti, išvyko į stotį ir atgal į Rosario. Reikia tikėtis, kad šis gražiai užsimezgęs jaunimo ryšys nenutruks ir bendradarbiavimas darysis kaskart glaudesnis. — Np.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems, prisidėjusiems paaukotais dalykais prie Lietuvių Muzėjaus. Ypatinga padėka priklauso p. Antanui Vilučiui už jo kūrybą 1 "Pieta" (medžio barliefas), 1 Kristaus galvą (medžio barliefas), 1 kryžių (stogskliaustis), 1 lovatiesę, kurią p. Vilučiui padovanojo gen. T. Daukanto žmona; p. Aloyzai Jackevičienei už 1 lietuviškų raštų pirštinę, p. p. Eleonorai ir Izidoriui Stankams už 1 nuometą, turintį apie 200 metų senumo galuose austų žičkų, 1 rankšluostį ir 13 įvairių monetų pinigais; p. Eugenijai Lukoševičienei už lietuvišką kaklaraištį; p. Onai Lukoevičienei už 1 neapdirbto gintaro gabalėlį, Lietuvoj megztas raštuotas pirštines, 1 sruogą vilnonių iš Lietuvos atvežtų siūlų, 1 sruogelę lininių suktų siūlų; p. Onai Ramanauskienei už 1 staltiesę; p. Emilijai Tamošiūnienei už 1 rankšluostį; p. p. Cibavičiams už lietuviškus ženklus ir tautinių motyvų kryželį (koplytėlę).

A. Mikelionienė
Muzėjaus Vedėja

* **„Laiko" atstovas Pijus Gudelevičius**, Pijus Sakalauskas ir inž. Pijus Bielskus gegužės 5 d. savųjų tarpe atšventė vardo dieną. Šis pastarasis šiuo metu stato Lietuvių Salei ir sporto aikštei sandėlį bei daro kitus sporto aikštės įrengimus. Šiame darbe jam padeda B. Gokas ir A. Paršelis.

* **Joana Šimoliūnienė**, Lietuvos Vytauto Didžiojo universitete baigusi farmaciją, kuri neseniai persikėlė iš Kordobos, pradėjo dirbti vienoje didelėje vaistinėje, Lanus.

* **P. Jurgelionis** su dukra buvo atvykęs iš Santa Fe į Buenos Aires. Jie čia dalyvavo A. Karpinskaitės ir B. Deveikio vestuvėse. Taip pat aplankė savo pažįstamus, lietuvių parapijos centrą, „Laiką" ir kitus kultūrinius vienetus. Pasisvečiavę sostinėje, vėl išvyko atgal į Santa Fe.

* **Feliksas Cicėnas**, prieš keletą metų iš Italijos atvykęs Argentinon, statosi mūrinį namą, c. Helguera, Avellaneda. Jis yra uolus „Laiko" skaitytojas ir rėmėjas.

* **Lietuvių Parapijos** Sporto Komitetas gegužės 15 d. Lietuvių Salėje rengia viešą pasilinksminimą sporto aikštės įrengimo naudai.

VYČIŲ SĄJUNGA gegužės 22 d., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia pasilinksminimą, į kurį kviečia visus lietuvius.

PRANEŠIMAS

Š. m. gegužės mėn. 22 d. (šeštadienį) 21 val. Dr. Vinco Kudirkos salėje, av. San Martin 2515 Lanus,

Draugija — Susivienijimas Liet. Argentinoje kitoms Liet. draugijoms talkininkaujant ruošia

LIET. SPAUDOS ATGAVIMO 50 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMĄ.

su paskaitomis, meniška dalimi ir liet. spaudos paroda.

Po programos bendras subuvimas ir šokiai, grojant Jazz-Orkestrui.

Liet. visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti ir tuo prisidėt prie šio reikšmingo paminėjimo.

Rengimo Komisija

1954 m. birželio 5 d., 21 val., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,

LIETUVIŲ TAUTINIO MENO ANSAMBLIS "DAINA" pakartotinai stato K. Binkio 5 veiksmų veikalą

ATŽALYNAS

Bilietus galima įsigyti iš anksto. Po vaidinimo — šokiai.

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI.

LIETUVIŲ PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ SĄJUNGA

gegužės 29 d., 21 val. šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,

rengia

DIDELĮ VAKARĄ.

Programoje: Teatro Mėgėjai, režisuojami K. Runimo, suvaidins vieno veiksmo komediją *"Vargšas Tadas"* ir du montažai — *Leiskit į Tėvynę* bei *Lietuviškų melodijų pynė*, vadovaujant A. Mikelionienei. Pabaigoje — *tautiniai šokiai.*

Po programos šokiai, grojant orkestrui.

Pelnas skiriamas nepasiturinčių vaikų Vasaros Atostogų Fondui.

Visi kviečiami dalyvauti!